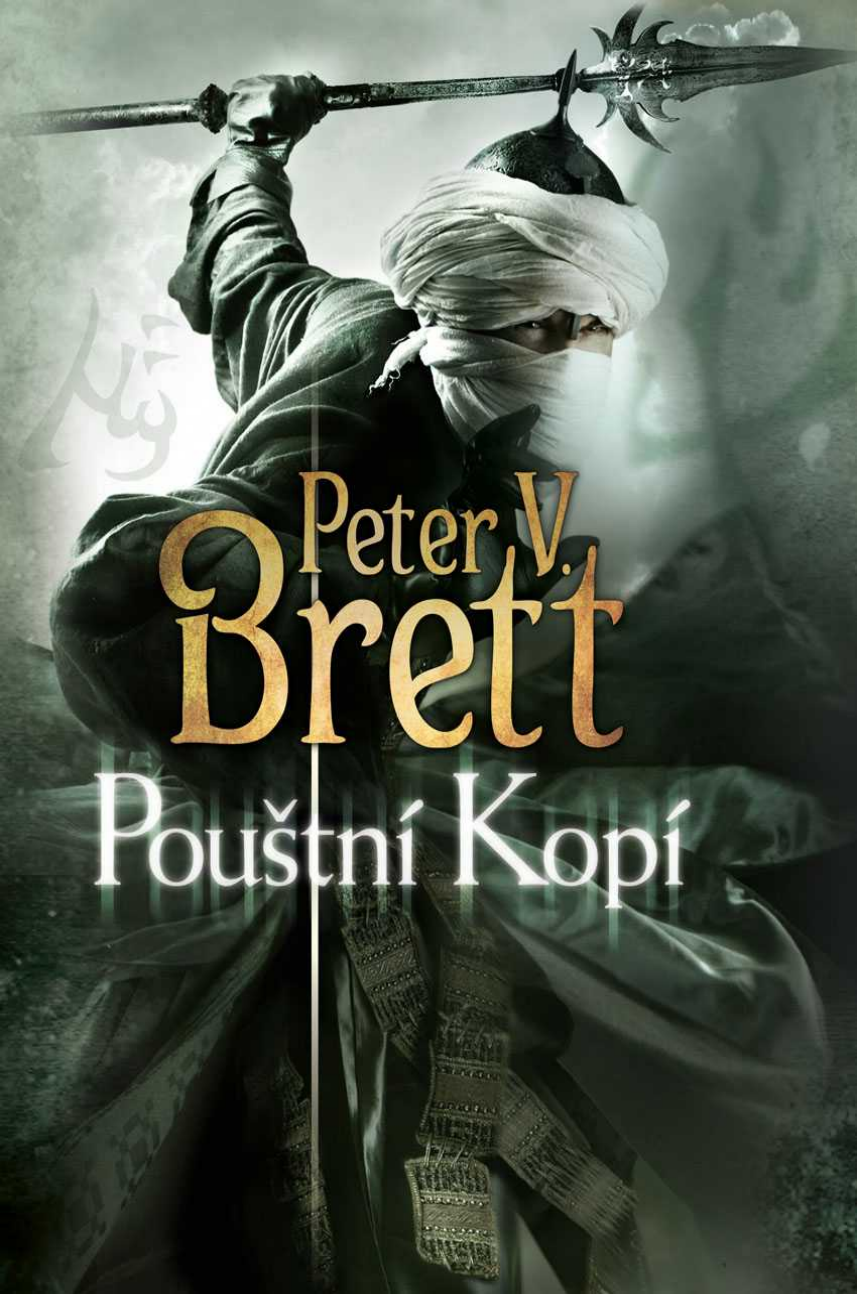
Peter V.
Brett
Pouštní Kopí

TRIFID

Peter V. Brett
Pouštní Kopí

Copyright © 2010 by Peter V. Brett
Translation © Mirka Polová, 2010
Ward symbols © Lauren K. Cannon, 2009
Cover © Larry Rostant, 2010
© Stanislav Juhaňák – Triton, 2010

ISBN 978-80-7387-402-5

Stanislav Juhaňák – Triton, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

Peter V. Brett

Pouštní Kopí

Peter V. Brett

Pouštní Kopí

TRITON
Praha / Kroměříž

Vévodské doly
hradiště Miln
Hardenův hájek
Slunečná pastvina
Tibbetská říčka
MEZNICE
Říční most
hradiště Angiers
ANGIERSA
Cvrčkova strouha
Zálesí
Selský Cvalíkov
Ovčácká dolina
Drvoštěpská kotlina
Lakton
hradiště Rizon
trosky
Anocha Slunce
oáza Úsvitu
hradiště Krasia

Dani a Cassii za to, že jsou stálicemi, které mne kotví.

Poděkování

Pouštní Kopí je zatím nejdelším a nejnáročnějším dílem, o jaké jsem se kdy pokusil. Splétání soudržného příběhu z pohledu osmi hlavních postav napínalo můj nebohý mozek do krajnosti a rozhodně bych to nezvládl bez podpory přátel a rodiny a především pokusných čtenářů, kteří si našli čas číst tuto knihu v raných stadiích a poskytovat mi kritiku a rady, díky nimž jsem ji mohl dopracovat do příběhu, který nyní držíte v rukou. Díky patří Myke, Mattovi, Dani, Stacy, Amelii, Jay, mámě, Denise, Cobiemu, Jonovi, Nancy, Sue, mému agentovi Joshuovi, nakladatelkám Anně a Emmě, redaktorce Lauře, zahraničním nakladatelstvím a překladatelům a všem fanouškům prvního dílu, kteří si našli čas mi psát a povzbuzovat mne v době, kdy jsem se ze všech sil snažil udělat z Pouštního Kopí své nejlepší dílo, zatímco ostatní můj život obracelo mé povolání a nové miminko vzhůru nohama. Díky vám všem. Vy jste pro mne vším.

Prolog

Mozkoví démoni

333 p. N.
Zima

Stalo se v noci před novoluním, za těch nejtemnějších hodin, kdy i poslední tenounký srpeček klesne pod obzor. V malé kaluži tmy nejčernější pod silnými větvemi v hustém lese vyvřelo z Jádra nejryzejší zlo.

Černá mlha se pomalu shlukla do dvojice obřích démonů s drsnou hnědou kůží, boulovatou a sukovatou jako stromová kůra. Vestoje devět stop k ramenům; čenichali, větřili, hákovité pařáty se zarývaly do lesní půdy, zmrzlé kleče a borovicového dřeva, černé oči propátrávaly okolí, v hrdlech rachotilo temné vrčení.

S uspokojením se rozestoupili, přidřepli, přikrčili se, připravili ke skoku. Kaluž nejtemnější tmy za nimi zčernala ještě víc, po lesní prsti se plížila temná zhouba, zhmotňovala se další dvojice přízraků.

Tihle byli štíhlí, sotva pět stop na výšku, s jemným uhlovým tělem naprosto nepodobným sukovatému krunýři jejich větších soukmenovců. Drápy na konci štíhlých prstů na pařátech předních i zadních působily křehce – tenké a rovné jako vypilované ženské nehty. V tlamě bez čenichu jen jedna řada zubů, ostrých, leč krátkých.

Zato hlavy měli neúměrně velké; protáhlé, kuželovité lebky s obrovskýma očima bez víček. Kolem zakrnělých rohů pulsovala boulovatá, účelně tvarovaná tkáň.

Ti dva noví na sebe dlouho upřeně hleděli, čela jim tepala, vzduchem se mezi hlavami přenášelo vlnění.

Jeden z těch větších démonů zahlédl v houští pohyb, hnát se mihl, vytáhl z úkrytu krysu. Jadrnec si zvedl hlodavce k očím a zvědavě si ho

prohlížel. A zatímco si krysu prohlížel, nabral jeho čumák krysí tvary, nos a vousky se cukaly, v čenichu vyrašil pár dlouhých hlodáků. Vysunul se jazyk a zkoumal, jak jsou ostré.

Jeden z těch štíhlých démonů se obrátil, pozorně se na to zadíval, tkáň na čele zatepala. Mihl se spár, proměnlivý démon krysu rozpáral a odhodil. Na příkaz jadrnských princů změnili oba měňavci tvar a přijali podobu obrovitých větrných démonů.

Mozkoví démoni nevrle zasyčeli, když opustili kaluž černé tmy a dopadlo na ně světlo hvězd, ale nijak je nerozladilo, že ve sněhu zůstávají drápaté otisky a v mrazu se mlží dech. Měňavci se sklonili k zemi, jadrnští princové vystoupili po křídlech nahoru, usadili se jim na zádech a měnliví démoni se vznesli k obloze.

Křídla je nesla na sever, nad mnoha raby. Velcí i malí, všichni se krčili strachy, dokud jadrnští princové nepřeletěli, a pak uposlechli volání, které se neslyšně zachvívalo v jejich brázdě.

Měňavci přistáli na vysokém návrší, mozkovci sklouzli na zem a obzírali krajinu pod sebou. Na pláni se rozložila obrovská armáda. Sníh rozdupaný na blátivou kaši zase zmrzl a zledovatělou břečku tečkovaly bílé stany. V silových kruzích stála obrovská hrbatá nákladní zvířata se svázanýma předníma nohama, proti mrazu přikrytá dekami. Chrany kolem ležení byly mocné a po obvodu obcházely hlídky s obličeji zahalenými černou látkou. Dokonce i na tu dálku cítili mozkovci sílu chraněných zbraní.

Bitevní pláň vně táborových chran byla posetá mršinami rabů, čekajícími, až je světlonoš sežehne.

Jako první dorazili na návrší, kde přistáli princové, ohniví rabi. Už na dálku předváděli bohoslužebné tance a zbožně vřískali.

Další zatepání a rabi ztichli. Přestože se zde na volání jadrnských princů shromáždilo obrovské démonské vojsko, rozhostilo se ve tmě mrtvolné ticho. Lesní a ohniví rabi tu stáli bok po boku, větrní rabi kroužili na nebi nad nimi, druhová zášť byla zapomenuta.

Mozkoví démoni si jich nevšímali, dál upírali oči dolů na pláň a lebky jim tepaly. Po chvíli jeden letmo střelil pohledem po svém měňavci a přenesl na něj své přání. Tělo netvora roztálo, nabobtnalo a přijalo podobu mohutného skalního démona. Shromáždění rabi ho bezhlesně následovali z kopce dolů.

Dva princové a zbývající měňavec vyčkávali na pahorku. A dívali se.

Když se pod rouškou tmy přiblížili k ležení, měňavec zpomalil a nahnal dopředu ohnivé raby.

Ohnivým rabům, těm nejmenším a nejslabším z jadrnců, zažhnuly oči i tlamy vnitřním žárem a hlídky je okamžitě zaznamenaly, ale rabi byli rychlí a než stačily hlídky spustit poplach, už byli u chran a plivali oheň.

Kde dopadl ohnivý plivanec na chranu, tam zasyčel, ale na pokyn mozkovců se rabi soustředili hlavně na hromady sněhu u kraje ležení a svým dechem je rázem změnili na horkou páru. Ohnivé plivance sice hlídkám za chranami neublížily, ale ta horká, hustá pára je pálila do očí a dusila dokonce i skrz závoje.

Jeden strážný už pádil ležením a hlaholil na zvon. Ostatní se mezitím bez bázně vrhli za chrany a nabodávali nejbližší ohnivé démony na chraněná kopí. Zbraně prorážely šupinaté jadrnské pancíře, jen magie jiskřila.

Ze stran zaútočili další rabi, ale hlídky srazily chraněné štíty k sobě a postupovaly v sevřeném šiku. V ležení se ozývaly výkřiky, do boje už se hnali další válečníci.

Ale pod rouškou mlhy a tmy postupoval dál měňavcův voj, a když se vynořil z mlhy, vítězný pokřik strážných se rázem změnil ve zděšený řev.

Prvního člověčího tvora, na kterého měňavec narazil, dostal snadno; těžkým ocasem mu podrazil nohy a když padal, chytil ho za kopající nohu a zvedl bezmocného válečníka do vzduchu. Páteř lupla, jako když práskne bičem. Další nešťastné válečníky, kteří se mu postavili, umlátil měňavec mrtvolou jejich padlého druha.

Ostatní rabi následovali jeho příkladu se smíšenými úspěchy. Těch pár strážných přemohli rychle, ale mnozí pak nevyužili šance, nepřipravovali se na další vlnu válečníků a místo toho ztráceli drahocenný čas trháním mrtvol.

Z ležení se valili další a další zahalení muži, rychle se řadili do šiků a zabíjeli – hladce, surově, úsporně. Do tmy se opakovaně blýskaly chrany na jejich zbraních.

Shora z pahorku netečně sledovali bitvu mozkovci; neprojevovali žádnou starost o raby klesající pod nepřátelskými kopími. Pak jednomu zatepala lebka – vyslal na bitevní pole povel svému měňavci.

Měňavec okamžitě mrštil mrtvolou na jeden chranový kůl, jimiž bylo ležení obehnáno, kůl se roztříštil a vznikl průlom. Na pahorku znovu zatepala lebka, jadrnci nechali válečníky vně chran být a průlomem se valili do nepřátelského ležení.

Zaskočení válečníci se obrátili a viděli hořící stany, mezi nimiž se třepetali ohniví démoni, slyšeli křik svých žen a dětí; skrz ohořelé, spálené vnitřní chrany se už prolomili i větší jadrnci.

Válečníci zařvali a rozběhli se ke svým drahým, veškeré zdání řádu bylo ztraceno. Sevřené, nezdolné jednotky se vmžiku rozpadly na tisíce jednotlivých tvorů, nic víc než snadný úlovek.

Už se zdálo, že ležení bude dobyto a spáleno do základů, ale pak se z pavilónu uprostřed vynořila nějaká postava. Muž byl v černém stejně jako válečníci, ale svrchní háv, šál kolem hlavy a závoj byly čistě bílé. Hlavu obepínal zlatý kroužek, ruka třímala obrovské kopí z lesklého kovu. Při tom pohledu jadrnští princové zasyčeli.

Jakmile se muž objevil, ozvaly se výkřiky. Mozkoví démoni se přezíravě ušklíbali nad tím primitivním chrchláním a jekotem, jímž se lidé musejí domlouvat, ale význam byl jasný. Ti ostatní jsou rabi. Tento je jejich mozkem.

Pod jeho velením se válečníci upamatovali na svou stavovskou čest a opět zavládl předešlý řád. Jedna jednotka se rozběhla uzavřít vnější průlom. Další dvě hasily požáry. A další odváděla bezbranné do bezpečí.

Tím se ostatním uvolnily ruce, začali pročesávat ležení a rabi už proti nim neměli naději. V několika minutách bylo ležení poseto jadrnskými mršinami stejně jako bitevní pole venku. Brzy zbyl ze všech jadrnců jen měňavec, stále v podobě skalního démona, příliš rychlý na to, aby ho dostalo nějaké kopí, ale neschopný prolomit se skrz hradbu štítů, aniž by odhalil svou pravou podstatu.

Další zatepání na pahorku a měňavec se rozplynul v pouhý stín, odhmotnil se a maličkou škvírkou mezi chranami prosákl z ležení ven. Když se vrátil po bok svého pána, nepřítel po něm stále ještě pátral.

Ještě několik minut stáli ti dva štíhlí jadrnci na vrcholku pahorku a probíhalo mezi nimi neslyšné vlnění. Pak jadrnští princové jako jeden obrátili zraky k severu, kde podle všeho dlel ten druhý člověčí mozek.

Jeden mozkovec se obrátil na svého měňavce, který už zase klečel na zemi v podobě obřího větrného démona a vyšel po roztaženém křídle nahoru. Když se rozplynul ve tmě, pozůstalý mozkový démon se opět vrátil k pozorování doutnajícího nepřátelského ležení.

Část první

JARDIR

Kapitola 1

Hradiště Rizon

333 p. N.
Zima

Rizonské hradby, to byl jen vtip.

Sotva deset stop vysoké a jen jednu silné; veškerá městská obrana byla slabší, než měl nejubožejší z *damajských* paláců. Pozorovatelé ani nepotřebovali okované žebříky, většinou prostě vyskočili, chytili se za okraj nízké zdi, vytáhli se nahoru a přelezli.

„Lid tak slabý a nedbalý zaslouží porobu," prohlásil Hasik. Jardir cosi zabručel, ale neřekl nic.

Pod rouškou tmy vyrazil předvoj Jardirových elitních válečníků a brázdy zasněžených lad obklopujících město zakřupaly pod tisícovkami sandálů. Zatímco se Žírňané zbaběle krčí za svými chranami, Krasijci odvážně táhnou nocí zamořenou démony. Tolika božím válečníkům na pochodu se dokonce i jadrnci vyhnou na sto honů.

Zahalení válečníci se sešikovali před městem, ale nezaútočili hned. Lidé nenapadají jiné lidi za noci. Až když oblohu začalo sytit jitřní světlo, spustili si roušky, aby jim nepřítel viděl do tváří.

Když pozorovatelé zdolávali stráže ve strážnici u brány, ozvalo se jen pár krátkých zachrčení, a pak skřípot městské brány, když se otevírala dokořán vstříc Jardirovu vojsku. Do města se s řevem vevalilo šest tisíc *dal'šarúmských* válečníků.

Než si Rizoňané vůbec uvědomili, co se děje, byli už Krasijci v domech, rozkopávali dveře, tahali lidi z postelí a nahé je vyhazovali na sníh.

Hradiště Rizon se svými zdánlivě nekonečnými lány orné půdy bylo mnohem, mnohem lidnatější než Krasie, jenže Rizoňané nebyli válečníci,

takže podléhali Jardirovým vycvičeným šikům jako tráva kose. Ti, kdo se vzpírali, to odnesli potrhanými svaly a zlámanými kosti. Ti, kdo bojovali, zemřeli.

Na ty všechny hleděl Jardir se zármutkem. Každý zmrzačený či zabitý muž znamená dalšího, který nenajde slávu v šaraku ka, velké válce, ale to je nutné zlo. Nemůže ukovat ze severských mužů zbraň proti démonskému plemeni, aniž by je nejdříve zpracoval, jako když kovářské kladivo ková hrot na kopí.

Ženy ječely, když jim Jardirovi muži nutili jiné mravy. Další nutné zlo. Šarak ka je blízko a další generace válečníků musí vzejít ze semene mužů, ne zbabělců.

Po nějaké době poklekl před Jardira do sněhu jeho syn Jayan. Hrot jeho kopí byl rudý od krve. „Město je naše, otče," sdělil mu.

Jardir přikývl. „Ovládáme-li město, ovládáme i pláně."

Jayan si při svém prvním velení vedl dobře. Být to bitva s démony, byl by Jardir vedl útok osobně, ale lidskou krví Kadžiho kopí neposkvrní. Jayan byl na bílou velitelskou roušku sice ještě mladý, ale byl to Jardirův prvorozený, krev samotného Osvoboditele. Byl silný, pohrdal bolestí a všichni, jak válečníci, tak duchovní, kolem něj chodili s úctou.

Za ním se objevil jeho bratr Asome. „Hodně jich uteklo," poznamenal. „Budou varovat vesnice, ty se také rozprchnou a uniknou očistě evejským zákonem."

Jardir se na něj zahleděl. Asome byl o rok mladší než jeho bratr, menší a štíhlejší. Nosil bílý *damský* kaftan a žádnou zbraň či brnění, ale Jardira to neošálilo. Z těch dvou může být klidně ctižádostivější a nebezpečnější jeho druhorozený, jakože oba jsou mnohem ctižádostivější a nebezpečnější než kterýkoli z tuctů jejich mladších bratrů.

„Zatím unikají," souhlasil Jardir, „ale nechávají tu zásoby potravin a prchají do toho těžkého, mokrého sněhu, který v zimě pokrývá celé Žírné kraje. Slabí zemřou a ušetří nás starostí s jejich pobíjením, a ty silné si mé jařmo v pravý čas nalezne. Vedli jste si dobře, synové moji. Jayane, nařiď mužům, ať najdou budovy vhodné pro umístění zajatců, než nám umrznou. Chlapce dejte zvlášť, na *Hannu Paš*. Jestli z nich dokážeme vymlátit severskou slabost, snad se někteří dokážou povznést nad své otce. Silné muže využijeme v bitvě jako futr, ze slabých budou otroci. Veškeré ženy v plodném věku mohou být oplodněny."

Jayan se udeřil pěstí do hrudi a přikývl.

„Asome, dej ostatním *damům* znamení, že mají začít," nařídil Jardir a Asome se uklonil.

Jardir se díval, jak jeho bíle oděný syn rázným krokem odchází splnit pokyn. Duchovní budou šířit mezi *chiny* slovo Everamovo a těm, kdo ho nepřijmou srdcem, ho nacpou do krku.

Nutné zlo.

Toho odpoledne přecházel Jardir po měkkých kobercích v sídle, které si zabral jako svůj rizonský palác. Ve srovnání s jeho paláci v Krasii bylo ubohé, ale po odchodu z Pouštního Kopí, po měsících cestování a spaní ve stanech to byl vítaný dotek pohodlí.

V pravici svíral Kadžiho kopí a opíral se o ně jako o vycházkovou hůl. Jistě, žádnou oporu nepotřeboval, ale ta starobylá zbraň ho vynesla k moci a Jardir se od ní nikdy neodlučoval. Spodek ratiště s každým krokem tupě zaduněl o koberec.

„Abban se zpozdil," poznamenal Jardir. „I když cestuje s ženami a vyráží až po rozbřesku, tak by tu už měl být."

„Nikdy nepochopím, proč toho *chaffita* trpíš ve své blízkosti, otče," poznamenal Asome. „Ten vepřožrout by měl být vydán na smrt už jen za to, že pozvedne zrak a pohlédne na tebe, a ty přesto přijímáš jeho rady, jako by byl roven tvým dvořanům."

„I sám Kadži využíval *chaffity* na práci, k níž se hodili," odvětil Jardir. „Abban ví o Žírných krajích víc než kdokoli jiný a takové znalosti musí moudrý vůdce využít."

„Co je tady k vědění?" opáčil Jayan. „Tihle Žírňané jsou do jednoho zbabělci a slaboši o nic lepší než *chaffiti*. Ti se nehodí k boji ani jako otroci nebo futr."

„Neukvapuj se tolik s tvrzením, že všechno víš," pokáral ho Jardir. „Jen Everam ví všechno. Eveja nám přikazuje poznat své nepřátele a my toho víme o severu velmi málo. Mám-li je přimět k účasti ve velké válce, musím učinit něco víc než je jen zabíjet, víc než jim jen vládnout. Musím jim *porozumět*. A jestliže nejsou všichni muži ze Žírných krajů o nic lepší než *chaffité*, kdo lépe než *chaffit* mi objasní jejich duši?"

A právě v tu chvíli se ozvalo zaklepání na dveře a do místnosti se vbelhal Abban. Zženštilý oděv toho sádelnatého kupce jako vždy hýřil hedvábím a kožešinami – křiklavá nádhera, očividně oblékaná záměrně kvůli pohoršení, které vyvolávala u strohých *damů* a *dal'šarúmů*.

Když procházel kolem strážných, jízlivě se mu pošklebovali a strkali do něj, ale nebyli tak hloupí, aby ho nevpustili vůbec. Myslet si mohli, co

chtěli, ale bránit Abbanovi vstoupit znamenalo přivolávat na sebe Jardirův hněv a o to nikdo nestál.

Chromý *chaffit* se ztěžka, o berli belhal k Jardirovu trůnu a na brunátném, odulém obličeji navzdory chladu perlil pot. Jardir na něj hleděl s odporem. Bylo jasné, že Abban přináší důležité zprávy, ale místo aby je sdělil, jen stál, funěl a snažil se popadnout dech.

„Tak co je?“ vyjel na něj Jardir, když mu došla trpělivost.

„Musíš něco udělat!“ zasupěl Abban. „Oni pálí sýpky!“

„Cože?!“ rozčílil se Jardir, vyletěl na nohy a chytil Abbana za loket tak tvrdě, až *chaffit* vykvikl bolestí. „Kde?“

„V severní čtvrti,“ sdělil mu Abban. „Kouř můžeš vidět už ode dveří.“

Jardir vyběhl na průčelní schodiště a okamžitě zaznamenal stoupající sloup. Obrátil se k Jayanovi. „Běž,“ nařídil mu. „Nech uhasit požáry a předvést viníky!“

Jayan přikývl a vyrazil do ulic. Vycvičení válečníci se za ním vinuli jako spořádané hejno ptáků. Jardir se obrátil zpátky k Abbanovi.

„Ty to obilí potřebuješ, jestli chceš v zimě nasytit lidi,“ poznamenal Abban. „Každé zrnko. Každý drobek. Já jsem tě varoval.“

Asome po Abbanovi skočil, chytil ho za zápěstí a hrubě mu zkroutil ruku za záda. Abban zaječel. „Takovým tónem se Šar‘damou Ka mluvit nebudeš!“ zavrčel Asome.

„Tak dost,“ zasáhl Jardir.

Jakmile Asome Abbana pustil, Abban padl na kolena, rukama se opřel o schod a čelo přitiskl mezi dlaně. „Desettisíckrát prosím za odpuštění, Osvoboditeli,“ kál se.

„Poslouchal jsem tvé zbabělé námitky proti tažení do severské zimy,“ řekl Jardir, zatímco Abban skučel na zemi. „Ale nebudu odkládat Everamovo dílo kvůli nějaké…“ rozkopl sníh na schodech, „zledovatělé písečné bouři. Když budeme potřebovat jídlo, vezmeme si ho od *chinů* z okolních lánů, ti si žijí v hojnosti.“

„Jistěže, Šar‘damo Ka,“ mumlal Abban do země.

„Dal sis s příjezdem pěkně načas, *chaffite*,“ dodal Jardir. „Potřebuji, abys mezi zajatci vyhledal své kupecké známosti.“

„Pokud jsou ještě naživu,“ poznamenal Abban. „Na ulicích leží stovky mrtvých.“

Jardir pokrčil rameny. „Tvoje chyba, že se tak loudáš. Jdi, vyzpovídej ty své kupce a najdi mi vůdce tohoto lidu.“

„Jakmile vydám nějaký rozkaz, byť by to bylo tvým jménem, nechají mne *damové* zabít, velký Šar‘damo Ka,“ zakvílel Abban.

Byla to vcelku pravda. Podle evejského zákona byl každý *chaffit*, který si troufl velet výše postaveným, okamžitě vydán na smrt a Abbanovi mnozí záviděli účast na Jardirových poradách a rádi by viděli jeho konec.

„Pošlu s tebou Asoma," řekl Jardir. „S ním tě nebude obtěžovat ani ten nejzbožnější duchovní."

Abban zbledl, když Asome předstoupil, ale přikývl. „Jak Šar'dama Ka poroučí."

Kapitola 2

Abban

305–308 p. N.

Jardirovi bylo devět, když ho *dal'šarúmové* odebrali matce. Bylo to brzy dokonce i na Krasii, jenže kadžijský kmen ztratil toho roku hodně válečníků a potřeboval posílit své řady, aby ho z výsadního postavení nevystrnadil nějaký jiný kmen.

Jardir s třemi mladšími sestrami a matkou Kadživou bydleli společně v jedné místnosti ve špinavé chudinské kadžijské vepřovicové čtvrti u vyschlé studny. Otce Hoškamina mu dva roky předtím zabili Madžáhové při studničním nájezdu. Bylo zvykem, že si vdovy po padlém válečníkovi vezme za manželky nějaký jeho druh a postará se o jeho děti, jenže Kadživa porodila tři dcery za sebou a takové zlé znamení si žádný muž do svého domu nepřivede. A tak žili z malé potravinové podpory od místního *damy*, a když už neměli nic jiného, měli alespoň sami sebe.

„Ahmanne asu Hoškamine am'Jardire am'Kadži," pravil kaprál Keran, „půjdeš s námi do *kadži'šaraje*, abys nalezl svou *Hannu Paš*, cestu, kterou ti Everam vyvolil." Stál ve dveřích s kaprálem Kavalem, dva vysocí válečníci v černých kaftanech s rudými kaprálskými rouškami, a šla z nich hrůza. Lhostejně se dívali, jak Jardirova matka pláče a objímá syna.

„Teď musíš být mužem naší rodiny, Ahmanne," nabádala ho Kadživa, „kvůli mně a svým sestrám. Nikoho jiného nemáme."

„Budu, matko," slíbil Jardir. „Stanu se velkým válečníkem a postavím ti palác."

„O tom vůbec nepochybuji," odvětila Kadživa. „Lidé říkají, že jsem prokletá, když jsem po tobě porodila tři dívky, ale já říkám, že Everam

požehnal naší rodině synem tak velikým, že žádné bratry nepotřebuje.“ Pevně ho objala a její slzy mu smáčely tvář.

„Dost fňukání,“ ozval se kaprál Kaval, popadl Jardira za loket a táhl ho ze světničky. Jardirovy malé sestřičky jen vyjeveně zíraly, jak jim odvádějí bratra.

„Takhle je to vždycky,“ poznamenal Keran. „Matky je nikdy nechtějí nechat jít.“

„Nemá žádného muže, který by se o ni postaral,“ namítl Jardir.

„Nikdo ti nedovolil mluvit, kluku,“ vyjel na něj Kaval a vlepil mu takový pohlavek, že si Jardir odřel koleno o písek na ulici a skousl bolestný výkřik. Ze srdce rád by mu tu facku vrátil, ale ovládl se. I kdyby Kadžijové potřebovali nové válečníky sebevíc, tihle *dal'šarúmové* by ho za takovou drzost klidně zabili a neznamenalo by to pro ně nic víc, než rozšlápnout štíra pod sandálem.

„Všichni muži v Krasii se o ni starají,“ poučil ho Keran a trhl hlavou zpátky ke dveřím, „když v noci cedí krev, aby ji ochránili, zatímco ona si může oči vyplakat žalem kvůli synovi.“

Zahnuli na ulici vedoucí na Velký Bazar. Jardir znal cestu dobře, protože i když neměl žádné peníze, chodíval na trh často. Opájel se vůněmi koření a parfémů, díval se na kopí, handžáry a šavle ve zbrojířských stáncích a někdy se pral s jinými kluky – připravoval se na den, kdy se stane válečníkem.

Dal'šarúmové na bazaru, to byla vzácnost, protože chodit na takové místo bylo pod jejich úroveň. Ženy, děti i *chaffité* prchali kaprálům z cesty. Jardir válečníky bedlivě sledoval a ze všech sil se je snažil napodobit.

Jednoho dne, pomyslel si, *budou i přede mnou lidé prchat hlava nehlava, aby mi uvolnili cestu*.

Kaval rychle mrkl na křídový nápis na břidlicové tabulce a pohledem si změřil velký stan pokrytý proudy pestrobarevných vlajek. „Tady je to,“ prohlásil a Keran zamručel. Ani se neobtěžovali ohlásit, rovnou zvedli chlopeň, rázně vstoupili dovnitř a Jardir šel poslušně za nimi.

Stan byl provoněný kouřem z kadidla, bohatě vyložený koberci a přecpaný hromadami hedvábných polštářů, stojany s goblény, malovanou keramikou a dalšími poklady. Jardir přejel prstem po štůčku hedvábí a zatetelil se nad tou hebkostí.

Do takové látky by se měla oblékat máma a sestry, pomyslel si. Podíval se na své hnědé šalváry a vestu, umouněné a potrhané, a zatoužil po dni, kdy bude moci obléknout válečnickou čerň.

Žena za pultem při pohledu na kaprály vyjekla. Jardir se na ni podíval právě v okamžiku, kdy si přetahovala závoj přes obličej.

„Omara va'Haman va'Kadži?" zeptal se Keran. Žena přikývla. Oči měla vytřeštěné strachy.

„Přišli jsme si pro tvého syna Abbana," sdělil jí Keran.

„Není tady," špitla Omara, ale oči neklidně těkaly a ruce, to jediné co vykukovalo zpod těžké černé látky, se třásly. „Dnes ráno jsem ho poslala ven rozvážet zboží."

„Prohledej to vzadu," řekl Keran Kavalovi. Kaprál přikývl a zamířil k závěsu za pultem.

„Ne, prosím!" vyhrkla Omara a zastoupila mu cestu. Kaval ji opovržlivě odstrčil a zmizel vzadu. Ozval se jekot a o chvíli později se kaprál zase vynořil a za loket táhl chlapce v hnědé vestě, čapce a šalvárech – i když z mnohem lepší látky, než měl Jardir. Byl tak o jeden dva roky starší než Jardir, podsaditý a pěkně vykrmený. Za ním vyběhlo ven hejno starších dívek, dvě v hnědé a tři v černé, se zahalenými vlasy a odkrytým obličejem; znak neprovdaných žen.

„Abbane am'Hamane am'Kadži," pravil Keran, „půjdeš s námi do *kadži'šaraje*, abys našel svou *Hannu Paš*, cestu, kterou ti Everam vyvolil." Chlapec se při těch slovech rozklepal.

Omara zakvílela, chytila syna a táhla ho zpátky. „Prosím! Je ještě moc malý! Ještě rok, snažně prosím!"

„Ticho, ženská," vyjel na ni Kaval a odstrčil ji, až upadla na zem. „Kluk je už tak dost starý a vypasený. Jestli ti ho necháme ještě jeden den, skončí jako *chaffit*, jako jeho otec."

„Měj trochu hrdosti, ženská," pokáral ji Keran. „Tvůj syn dostává šanci povznést se nad svého otce a sloužit Everamovi a Kadžijům."

Omara zatínala pěsti, ale zůstala schoulená na zemi a jen sklopila hlavu a tiše plakala. Žádná žena se neodváží odmlouvat *dal'šarúmům*. Abbanovy sestry se na matku křečovitě pověsily a lkaly s ní. Abban chtěl jít k nim, ale Kaval ho strhl zpátky. Když ho vlekli ze stanu, plakal a kvílel. Jardir slyšel ženský pláč ještě nějaký čas poté, co těžký stanový závěs klesl, uzavřel stan a znovu je obklopil lomoz na tržišti.

Válečníci si jich dál nevšímali, zamířili na cvičiště a chlapce nechali povlávat za sebou. Abban za chůze pořád plakal a třásl se.

„Proč brečíš?" zeptal se ho Jardir. „Čeká nás cesta ověnčená slávou."

„Já nechci být válečník," bědoval Abban. „Já nechci zemřít."

Jardir pokrčil rameny. „Třeba budeš povolán být *damou*."

Abban se oklepal. „To by bylo ještě horší. Jeden *dama* mi zabil tátu."

„Proč?“ podivil se Jardir.

„Táta mu nešťastnou náhodou polil kaftan inkoustem,“ odpověděl Abban.

„A jen za to ho ten *dama* zabil?“ podivil se Jardir.

Abban přikývl, do očí mu znovu vhrkly slzy. „Na místě zlomil tátovi vaz. Seběhlo se to tak rychle… Sáhl po něm, luplo to a táta se svalil.“ Ztěžka polkl. „A já jsem zůstal jako jediný muž své matky a sester.“

Jardir ho vzal za ruku. „Můj táta je taky mrtvý a o mámě se říká, že je prokletá, protože měla tři dcery po sobě. Ale my jsme kadžijští muži. My dokážeme překonat své otce a vydobýt svým ženám zase čest.“

„Ale já se bojím,“ popotáhl Abban.

„Já trochu taky,“ přiznal Jardir a sklopil oči. Po chvíli se rozzářil. „Pojďme uzavřít dohodu.“

Abban, vychovaný hrdlořezským smlouváním na bazaru, se na něj podezřívavě podíval. „Jakou dohodu?“

„Budeme si při *Hannu Paš* navzájem pomáhat,“ prohlásil Jardir. „Když klopýtneš, já tě chytím, když spadnu já, tak ty,“ sladce se ušklíbl a poplácal Abbana po kulaťoučkém břichu, „můj pád ztlumíš.“

Abban vyjekl a chytil se za břicho, ale nerozčílil se, jen se na Jardira užasle zadíval. „To myslíš vážně?“ zeptal se a hřbetem ruky si otřel oči.

Jardir přikývl. Dosud se drželi ve stínu bazarových markýz, ale teď chytil Abbana za loket a vytáhl ho na slunce. „Přísahám na Everamovo světlo.“

Abban se usmíval od ucha k uchu. „A já přísahám na Kadžiho démantovou korunu.“

„Hoďte sebou!“ křikl na ně Kaval a chlapci utíkali za ním, ale teď už klusal Abban sebevědoměji.

Když míjeli velký chrám Šarika Hory, kreslili kaprálové do vzduchu chrany a mumlali modlitby k Everamovi, Stvořiteli. A za Šarikem Horou už se rozkládalo cvičiště. Jardir s Abbanem se snažili dívat všude naráz a vidět všechny válečníky při výcviku zároveň. Někteří bojovali se štítem a kopím nebo se sítí, jiní pochodovali či běhali v sevřeném útvaru. Na vrchních příčlích žebříků, které se o nic neopíraly, stáli pozorovatelé a zdokonalovali se v balancování. A další *dal'šarúmové* kovali chraněné štíty a hlavice na kopí a ještě jiní si procvičovali *šarusahk* – umění boje holýma rukama.

Cvičiště obklopovalo dvanáct *šarajů* čili škol, pro každý kmen jeden. Jardir a Abbanem patřili do kadžijského kmene, a tak byli odvedeni do *kadži'šaraje*. Tady nastoupí na *Hannu Paš* a odtud vyjdou jako *damové*, *dal'šarúmové* nebo *chaffité*.

„*Kadžiʻšaraj* je o tolik větší než ostatní," poznamenal Abban, když se zahleděl na obrovský stanový pavilón. „Tomu se nevyrovná ani *madžáhʻšaraj*."

„Ovšemže ne," ozval se Kaval. „Myslíš si snad, že je to náhoda, že náš kmen nese jméno Kadžiho, Šarʻdamy Ka, Osvoboditele? My jsme potomci tisíce jeho manželek, krev jeho krve. Madžáhové," odplivl si, „jsou jen krví slabochů, kteří vládli poté, co Šarʻdama Ka opustil tento svět. Ostatní kmeny jsou oproti nám podřadné ve všem všudy. To mějte vždycky na paměti."

Odvedli je do pavilónu, kde dostali bida, prosté bílé bederní roušky. Hnědé šaty jim odebrali na spálení. Teď z nich byli *nieʻšarúmové*, ještě ne válečníci, ale už ne chlapci.

„Měsíc řídké ovesné kaše a tvrdého výcviku z tebe to sádlo spálí, kluku," poznamenal Kaval, když si Abban sundal košili, a znechuceně šťouchl Abbana do kulatého břicha. Ten se zlomil v pase, ale Jardir ho chytil dřív, než upadl, a držel ho, dokud Abban nepopadl dech. Když se převlékli, vzali je kaprálové na sál.

„Posily!" křikl Keran, když je strkal do rozlehlé nezařízené místnosti plné dalších *nieʻšarúmů*. „Ahmann asu Hoškamin amʻJardir amʻKadži a Abban amʻHaman amʻKadži! Nyní to jsou vaši bratři."

Abban zrudl a Jardir, stejně jako všichni ostatní chlapci v místnosti, okamžitě věděl proč. Vynecháním otcova jména Keran jako by rovnou vyhlásil, že Abbanův otec byl *chaffit*, ta nejnižší a neopovrhovanější kasta v krasijské společnosti. *Chaffité* byli zbabělci a slaboši, muži, kteří se nedokázali udržet na válečnické cestě.

„Cha! Vy jste nám přivedli sádelnatého vepřožroutského synáčka a vychrtlou krysu!" zaječel největší *nieʻšarúm*. „Hoďte je rovnou zpátky!" Ostatní chlapci se rozesmáli.

Kaprál Keran zachrčel a pěstí praštil *nieʻšarúma* do obličeje. Chlapec ztěžka dopadl na kamennou podlahu a vyplivl chuchvalec krve. Veškerý smích ustal.

„Trop si žerty, až odložíš bido, Hasiku," sjel ho Keran. „Do té doby jste všichni vychrtlé vepřožroutské *chaffitské* krysy." A s tím se Keran s Kavalem na patě obrátili a odkráčeli ven.

„Za tohle zaplatíte, vy krysy," zasyčel Hasik. Poslední slovo skončilo prapodivným hvizdem. Vytrhl si z úst viklavý zub a hodil ho po Abbanovi. Zasáhl a Abban sebou škubl. Jardir si stoupl před něj a vztekle zaprskal, ale Hasik se svou kohortou se už obrátili k odchodu.

Brzy po příchodu jim rozdali misky a přinesli kotel řídké kaše. Vyhladovělý Jardir se hrnul rovnou ke kotli a Abban spěchal ještě víc, ale jeden starší chlapec jim zastoupil cestu. „Myslíte si snad, že budete jíst dřív než já?“ vyjel na ně. Strčil Jardira na Abbana a oba upadli na zem.

„Seberte se, jestli se chcete najíst,“ řekl jim kaprál, který přinesl kaši. „Kluci na konci fronty chodí o hladu.“

Abban zaječel a oba se rychle vyhrabali na nohy. Většina chlapců už se seřadila zhruba podle velikosti a síly, s Hasikem v čele. Nejmenší chlapci se vztekle rvali na konci fronty, aby nezůstali poslední.

„Co budeme dělat?“ zeptal se Abban.

„Zařadíme se do fronty,“ prohlásil Jardir, popadl Abbana za loket a vlekl ho doprostřed, kde stáli chlapci, proti nimž byl dobře živený Abban alespoň statnější. „Můj táta říkal, že dát najevo slabost je ještě horší, než být slabý.“

„Ale já se neumím prát,“ bránil se rozklepaný Abban.

„Tak se to teď naučíš,“ sdělil mu Jardir. „Až někoho srazím, padneš na něj a veškerou svou vahou ho zalehneš.“

„To zvládnu,“ uznal Abban. Jardir je vedl rovnou na jednoho chlapce, který se na ně vyzývavě ušklíbl. Nadmul hruď a postavil se proti Abbanovi jako většímu z těch dvou.

„Padejte na konec fronty, krysy nováčkovské!“ zavrčel.

Jardir neřekl ani slovo, praštil ho pěstí do břicha a podrazil mu kolena. Chlapec šel k zemi, Abban se ujal své role a padl na něj jako pískovcový sloup. Než Abban vstal, tak už Jardir stál ve frontě na místě toho chlapce. Výhrůžně sjel pohledem kluky za sebou a ti udělali místo i Abbanovi.

Odměnou jim byla jedna jediná sběračka řídké kaše, plesknutá do misky. „To je ono?“ zeptal se vyjeveně Abban. Slouha ho zpražil pohledem a Jardir ho rychle odvedl pryč. Kouty místnosti už obsadili starší chlapci, a tak se stáhli k jedné zdi.

„S takovou umřu hladem,“ postěžoval si Abban a zakroužil vodnatou kaší v misce.

„Pořád jsme na tom líp než někteří jiní,“ poznamenal Jardir a ukázal na dva potlučené kluky, kteří neměli k jídlu vůbec nic. „Můžeš si vzít ode mě,“ dodal, když viděl, že to Abbana nerozveselilo. „Já jsem toho doma nikdy o moc víc nedostal.“

Spali na holé pískovcové podlaze v ubytovně a proti zimě měli jen tenké deky. Jardir, zvyklý na teplo matky a sester, se zahnízdil u Abbanova mohutného trupu. V dálce slyšel válečný roh *šaraku* a věděl, že bitva začala. Trvalo mu dlouho, než odplul do spánku a snil o slávě.

Leknutím se probudil, když mu někdo hodil přes obličej tenkou deku. Vzpouzel se ze všech sil, ale zkroutili mu látku za hlavou a pevně ji drželi. Slyšel, že vedle něj tlumeně sténá Abban.

Ze všech stran na něj začaly pršet rány; kopance a pěsti vyrážely dech z těla a mátly smysly. Mlátil kolem sebe rukama nohama jako šílený, ale i když cítil, že několikrát zasáhl, nijak to neubralo výprasku na síle. Zanedlouho ochabl a zůstal v dusivé dece jen bezvládně viset.

Když si myslel, že už to déle nevydrží a určitě zemře a nikdy si nedobude ráj ani slávu, známý hlas pronesl: „Vítejte v *kadži'šaraji*, krysy," i s tím hvízdavým ‚s' skrz díru po vyraženém zubu. Deky se uvolnily, chlapci dopadli na zem.

Jardir s Abbanem se schoulili do klubíčka a plakali do tmy a ostatní kluci se s chechotem vrátili pod své deky.

„Stůj rovně," syčel Jardir na ranním nástupu.

„Nemůžu," kvílel Abban. „Ani chvilka spánku a všechno mě bolí."

„Nedávej to na sobě znát," napomenul ho Jardir. „Můj táta říkal, že ten nejslabší velbloud vždycky přitahuje vlky."

„Ten můj mi říkal, abych se schoval, dokud vlci neodejdou," odtušil Abban.

„Dost řečí!" zaburácel Kaval. „Přichází si vás prohlédnout *dama*, darebáci mizerní."

Když Kaval s Keranem procházeli kolem nich, nevěnovali jejich ránám a podlitinám nejmenší pozornost. Jardir měl levé oko oteklé, že na ně skoro neviděl, ale jediné, čeho si kaprálové všimli, byl skleslý Abban. „Stůj rovně!" vyjel na něj Keran a Kaval zdůraznil rozkaz koženým řemenem, kterým práskl Abbana přes nohy. Abban zaječel bolestí a snad by upadl, kdyby ho Jardir včas nechytil.

Ozvalo se chichotání, Jardir vztekle prskl na Hasika, ale ten se na něj jen sladce ušklíbl.

Popravdě řečeno se Jardir necítil o moc jistěji než Abban, ale nechtěl to na sobě nechat znát. I když se mu hlava točila a údy ho bolely, vypnul hruď a zdravým okem ostražitě sledoval damu Chevata, který se

už blížil. Kaprálové ustoupili duchovnímu z cesty a pokorně se uklonili.

„Smutný den, kdy Kadžiho válečníci, pokrevní linie Šar'damy Ka, samotného Osvoboditele, zchátrali na tak bídnou veteš," zavrčel *dama* a odplivl si do prachu. „Vaše matky musely smísit s mužským semenem velbloudí chcanky."

„To je lež!" vyhrkl Jardir. Vyletělo to z něj, ani nevěděl jak, a Abban na něj nevěřícně vytřeštil oči. Jenže takovouhle urážku Jardir prostě nedokázal strpět. Keran k němu vyrazil jako blesk a Jardir rázem věděl, že udělal strašlivou chybu. Na holou kůži dopadl kaprálův řemen, vyťal palčivý šrám a srazil Jardira na zem.

Ale u toho *dal'šarúm* nezůstal. „Když ti *dama* říká, že jsi synem chcanek, tak je to pravda!" řval a bičoval ho znovu a znovu. Jardira, oblečeného jen v bidu, před ranami nic nechránilo. Ať se kroutil a natáčel sebevíc, aby si kryl zraněná místa, Keran si vždycky našel k bičování nový kus kůže. Jardir řval, ale tím trest jen zhoršoval.

„Dost," zarazil to Chevat. Rány okamžitě ustaly.

„Jsi synem chcanek?" otázal se Keran.

Jardir se silou vůle zvedl. Nohy měl jako sulc, ale aniž spustil oči z řemene, narovnal se a připravil se na další ránu. Věděl, že jestli se nepřestane vzpírat, tak ho kaprál zabije. Zemře bez slávy a jeho duše bude celá milénia čekat s *chaffity* před branami ráje a dívat se na ty, kdo v Everamově objetí čekají na nové vtělení. Ta představa ho děsila, ale otcovo jméno bylo to jediné, co na tomto světě měl, a on se ho nevzdá.

„Jsem Ahmann, syn Hoškaminův z rodu Jardirova," řekl tak klidně, jak jen dokázal. Slyšel, jak se ostatní chlapci zajíkli, a obrnil se proti dalšímu bičování.

Keran vzteky svraštil obličej a zvedl řemen, ale nepatrný pokyn od *damy* ho zkrotil.

„Já jsem tvého otce znal, chlapče," řekl Chevat. „Patřil mezi muže, ale za svůj krátký život si žádnou velkou slávu nezískal."

„Pak získám slávu za nás oba," prohlásil Jardir.

Dama zamručel. „Možná to dokážeš. Ale ne dnes. Dnes jsi míň než *chaffit*." Obrátil se ke Keranovi. „Hoďte ho do žumpy, ať na něj opravdoví muži kadí a močí."

Kaprál se usmál a praštil Jardira pěstí do břicha. Jardir se zlomil v pase a Keran ho popadl za vlasy a vlekl k žumpě. Cestou Jardir ještě zahlédl Hasika, čekal další přezíravý úšklebek, ale starší chlapec byl stej-

ně jako všichni ostatní nastoupení *nie'šarúmové* popelavě bledý strachy a jen nevěřícně zíral.

Everam viděl chladnou černotu Nie a nijak ho to neuspokojilo. A tak stvořil slunce, aby dávalo světlo a teplo a zažehnalo prázdnotu. Stvořil Alu, zemi, roztočil ji a poslal kolem slunce. Stvořil člověka, stvořil zvířata, aby mu sloužila, a hleděl, jak jim jeho slunce dává život a lásku.

Ale polovinu času Ala tonula v Nieině tmě a Everamovi tvorové se báli. A tak stvořil měsíc a hvězdy, aby odrážely sluneční světlo a v noci jim připomínaly, že nejsou zapomenuti.

To Everam učinil a byl spokojen.

Ale i Nie měla svou vůli. Pohlédla na výtvor, který hyzdil její dokonalou černotu, a rozezlila se. Vztáhla ruku, aby Alu rozdrtila, leč Everam neustoupil a její ruku zadržel.

Ale Everam nestihl odvrátit Niein dotyk úplně. Jen nepatrně zavadily její temné prsty a zhouba se rozšířila po jeho dokonalém světě jako mor. Inkoustová čerň jejího zla se rozlézala po skalách a písku, roznesly ji větry, jako olejnatá skvrna se rozpíjela na Alině průzračné vodě. Plížila se přes lesy, vsákla do žhavého ohně, který vybublal zpod světa.

A v těch místech zakořenili alagai a rozrostli se. Tvorové temnoty s jediným cílem ničit, s jedinou radostí zabíjet Everamovy tvory.

Ale ejhle, země se otočila, na Nieiny tvory chladné tmy zasvitlo jasné, teplé slunce a byli zničeni. Životadárce sežehl jejich nežití a alagai naříkali.

V zoufalé touze uniknout prchali do stínů, vsakovali se do hlubin země a zamořovali samotné jádro.

A tam, v temných bezedných hlubinách v srdci stvoření, vyrostla Alagai'ting Ka, Matka démonů, služebnice samotné Nie, a čekala, až se země otočí, aby mohla své děti znovu vyslat pustošit dílo stvoření.

Everam to viděl a vztáhl ruku, aby očistil svůj svět od zla, leč Nie neustoupila a jeho ruku zadržela.

Ale i on se ještě naposledy dotkl světa a dal lidem prostředky, jak obrátit alagaiskou magii proti alagai. Dal jim chrany.

Everam, upoután v boji o spásu všeho, co stvořil, pak neměl jinou možnost, než obrátit se ke světu zády, cele se upnout na Nie a donekonečna bojovat proti její chladné síle.

A jak nahoře, tak i dole.

Každý den Jardirova prvního měsíce v *šaraji* byl stejný. Za úsvitu vyvedli kaprálové *nie'šarúmy* ven, kde je nechali celé hodiny stát na prudkém slunci, zatímco jim *dama* kázal o slávě Everamově. Břicha měli prázdná, kolena se jim podlamovala únavou a nevyspáním, ale nevzpírali se. Pohled na Jardira, který se vrátil z odpykaného trestu smradlavý a zkrvavený, všechny naučil poslouchat bez odmlouvání.

Kaprál Keran ostře švihl Jardira řemenem. „Proč trpíte?" vyštěkl na něj.

„*Alagai*!" zařval Jardir.

Keran se obrátil a švihl Abbana. „Proč je *Hannu Paš* nutná?"

„*Alagai*!" zaječel Abban.

„Bez *alagai* by byl celý svět rájem nebeským, spočívajícím v Everamově objetí," dodal dama Chevat.

Kaprálův řemen znovu dopadl na Jardirova záda. Po troufalosti prvního dne dostával dvě rány místo jedné, kterou by schytal jiný chlapec.

„Co je tvým cílem v tomto životě?" zvolal Keran.

„Zabíjet *alagai*!" zařval Jardir.

Vystřelila ruka, chytila Jardira pod krkem a přitáhla si ho blíž. „A jak zemřeš?" zeptal se Keran tiše.

„Ve spárech *alagai*," zasípal Jardir. Kaprál ho pustil, Jardir zalapal po dechu a rychle se postavil zase do pozoru, než si Keran najde další důvod ho bít.

„Ve spárech *alagai*!" zvolal Chevat. „*Dal'šarúmové* neumírají v posteli stářím! Nepodléhají nemocem či hladu! *Dal'šarúmové* umírají v bitvě a dojdou do ráje, kde se vyhřívají na výsluní Everamovy slávy, koupají se v řekách čerstvého chladného mléka a je jim dáno nesčetně panen."

„Smrt *alagai*!" zaječeli všichni chlapci naráz a zamávali pěstmi. „Sláva Everamovi!"

Po těchto shromážděních jim rozdali misky a přinesli kotel kaše. Nikdy jí nebylo dost pro všechny a každého dne chodil nejeden chlapec o hladu. Starší a větší chlapci zavedli pod Hasikovým vedením přísné pořadí a plnili si misky první, ale i oni si brali jen po jedné sběračce. Vzít si víc nebo ve strkanici u kotle kaši rozlít znamenalo přivolávat na sebe hněv všudypřítomných kaprálů.

Zatímco starší chlapci jedli, tak se ti nejmladší a nejslabší *nie'šarúmové* mezi sebou rvali o místo ve frontě. Po bití z první noci a následně dnu v žumpě nebyl Jardir několik dní ve stavu se prát, ale Abban s úspěchem využíval svou tělnatost jako zbraň a vždycky jim nějaké to místo zajistil, třebas to bylo blíž ke konci.

Když byly misky prázdné, začal výcvik.

Běhali přes překážky, aby získali vytrvalost, a dlouhé hodiny cvičili *šarukin*, pohybové sestavy, které tvořily základy *šarusahku*. Učili se pochodovat a sladit krok i za běhu. S břichem prázdným až na hubenou kaši začali chlapci brzy sami připomínat kopí, hubení a tvrdí jako zbraně, s nimiž cvičili.

Občas posílali kaprálové skupiny chlapců, aby si počíhali na *nie'šarúmy* ze sousedních *šarajů* a pořádně je zmlátili. Nikde nebylo bezpečno, dokonce ani vsedě nad žumpou. Starší chlapci jako Hasik a jeho kumpáni si někdy osedlali poražené chlapce z jiných kmenů a zezadu přiráželi, jako by to byly ženy. Byla to těžká potupa a Jardir byl nucen nejednoho útočníka nakopnout mezi nohy, aby se sám takovému osudu vyhnul. Jednomu madžáhskému chlapci se dokonce jednou podařilo stáhnout Abbanovi bido, ale Jardir ho nakopl do obličeje, až mu z nosu vytryskla krev.

„Madžáhové na nás mohou kdykoli zaútočit, aby si zabrali studnu," sdělil Kaval Jardirovi, když šli po tom přepadení za ním, „nebo Nandžijové, aby nám odvedli ženy. Každý okamžik každého dne musíme být připraveni zabít nebo být zabiti."

„Já to tady nenávidím," kvílel Abban, když kaprál odešel. Neměl daleko k slzám. „Už se nemůžu dočkat Ubývání, až půjdu domů za mámou a sestrami, třebas jen na novoluní."

Jardir potřásl hlavou. „On má pravdu. Jak si přestaneš dávat pozor, třebas jen na chviličku, koleduješ si o smrt." Zaťal pěst. „Tátovi se to stát mohlo, ale mně se to nestane."

Každého dne, když kaprálové ukončili výuku, dohlíželi starší chlapci na opakování a neváhali trestat o nic míň než *dal'šarúmové*.

„Přidřepni si při obrátce, kryso," zachrčel Hasik, když Jardir provedl

složitý *šarukin*. Radu zdůraznil kopem pod kolena, čímž odeslal Jardira do prachu.

„Ten syn chcanek se nezmůže ani na prostou obrátku!“ křikl rozchechtaný Hasik na ostatní chlapce. Jeho sykavky pořád hvízdaly dírou po zubu, který mu vyrazil Keran.

Jardir zachrčel a skočil po něm. *Damy* a *dal'šarúmy* sice poslouchat musí, ale Hasik je jen *nie'šarúm* a takoví jako on tátu urážet nebudou.

Jenže Hasik byl v *šaraji* o pět let déle a brzy měl odložit bido. Byl daleko statnější než Jardir a s vražedným uměním boje holýma rukama měl léta zkušeností. Chytil Jardira za zápěstí, zkroutil mu ruku, natáhl mu ji a při obrátce ho do znehybněné ruky tvrdě udeřil loktem.

Jardir uslyšel, jak to křuplo, uviděl, že z kůže volně trčí kost, ale teprve po dlouhém okamžiku, kdy mu v hrůze svítalo, co se to stalo, ho ochromila pronikavá bolest.

Zaječel.

Hasik mu přirazil dlaň na ústa, aby zarazil to vytí, a přitáhl si ho blíž.

„Ještě jednou mě napadneš, ty synu chcanek, a zabiju tě,“ slíbil.

Abban se vecpal Jardirovi pod zdravou ruku a napůl ho odtáhl, napůl odnesl přes celé cvičiště do *dama'tingského* pavilónu. Ledva se přiblížili, stan se otevřel, jako by byli očekáváni. Vysoká žena oděná od hlavy až po paty v bílé, z níž byly vidět jen ruce a oči, jim podržela chlopeň odhrnutou, ukázala dovnitř na stůl a Abban tam Jardira rychle dovlekl a uložil ho u dívky, která byla celá v bílém stejně jako *dama'ting*. Jen tvář, mladou a krásnou, zakrytou neměla.

Damy'ting s *nie'šarúmy* nemluví.

Abban Jardira uložil a hluboce se poklonil. *Dama'ting* mu pokynula ke chlopni a Abban se div nepřerazil, jak se hnal k východu. Říkalo se, že *damy'ting* vidí do budoucnosti a že jim stačí na někoho se podívat a vědí, jak zemře.

Žena doplula k Jardirovi, ale pro jeho bolestí zamžený zrak to byla jen bílá šmouha. Nedokázal posoudit, je-li mladá či stará, krásná či ošklivá, strohá či laskavá. Ostatně ona byla nad takové malichernosti povznesená, oddanost Everamovi přesahuje všechny pozemské starosti.

Dívka vzala malou hůlku silně ovinutou bílou látkou, vložila ji Jardirovi do úst a jemně mu zatlačila na čelist. Jardir pochopil a skousl.

„*Dal'šarúmové* přijímají bolest," zašeptala dívka, když se *dama'ting* přesunula ke stolu, aby si vybrala nástroje.

Když *dama'ting* ránu čistila, protivně to štípalo, a když zakroutila rukou, aby srovnala kost, vzplanula oslepující, mučivá bolest. Jardir hryzal hůlku a snažil se poslechnout tu dívku a otevřít se bolesti, i když tomu úplně nerozuměl. V první chvíli měl pocit, že tu bolest nevydrží, ale pak, jako by prošel dveřmi, se stala něčím vzdáleným, utrpením, jehož si byl vědom, ale netýkalo se ho. Povolil čelisti, nepotřebná hůlka vypadla.

Když se Jardir poddal bolesti, začal pozorněji sledovat *damu'ting*. Ošetřovala ho klidnou, jistou rukou a při šití svalů a kůže mumlala modlitby k Everamovi. Pak roztloukla byliny na kaši, hojně ránu potřela a ovázala mu ji čistou látkou namočenou do husté bílé směsi.

Projevila překvapivou sílu, když ho zvedala ze stolu a ukládala na tvrdé lůžko. Pak mu přiložila ke rtům lahvičku, Jardir pil a rázem mu bylo teplo a mdlo.

Dama'ting se obrátila k odchodu, ale dívka se ještě chviličku zdržela. „Zlomené kosti srůstem zesílí," zašeptala, aby ho utěšila, zatímco Jardir odplouval do spánku.

Když se probudil, shledal, že dívka sedí vedle jeho lůžka. Přiložila mu na čelo vlhký šátek. To byl ten chlad, který ho probudil. Očima se vpíjel do odhalené tváře. Kdysi si myslel, že jeho matka je krásná, ale to bylo nic ve srovnání s touto dívkou.

„Mladý válečník se probouzí," řekla a usmála se na něj.

„Ty mluvíš?" vypravil Jardir skrz vyprahlé rty. Ruka byla jako zapuštěná do bílého kamene; zatímco spal, obvazy od *damy'ting* ztvrdly.

„Jsem snad zvíře, že bych neměla?" opáčila dívka.

„Myslel jsem na mě," řekl Jardir. „Já jsem jen *nie'šarúm*." *A nemám ani zpoloviny takovou cenu jako ty,* dodal v duchu.

Dívka přikývla. „A já jsem *nie'dama'ting*. Brzy si vysloužím závoj, ale zatím ho ještě nenosím a tak mohu mluvit, s kým chci."

Odložila šátek a zvedla mu ke rtům misku kaše, z níž se ještě kouřilo. „Předpokládám, že vás v *kadži'šaraji* trápí hlady. Jez a zaříkávání *damy'ting* tě snáze uzdraví."

Jardir rychle spolykal horké jídlo. „Jak se jmenuješ?" zeptal se, když dojedl.

Dívka se usmála a jemným šátkem mu utřela ústa. „Troufalé na chlapce sotva dost starého na bido."

„Promiň," omluvil se Jardir.

Rozesmála se. „Troufalost ještě není důvodem k omluvám. Everam nemiluje bázlivce. Jmenuji se Inevera."

„Jak si Everam přeje," přeložil si to Jardir. V Krasii to bylo běžné rčení. Inevera přikývla.

„Ahmann," představil se Jardir, „syn Hoškaminův."

Dívka přikývla, jako by to byla významná zpráva, ale oči se jí pobaveně třpytily.

„Je silný a může se vrátit do výcviku," sdělila *dama'ting* druhý den Keranovi, „ale musí pravidelně jíst, a jestli si tu ruku znovu zraní dřív, než mu sundám obvazy, tak si to s tebou vyřídím."

Kaprál se uklonil. „Stane se, jak *dama'ting* nařizuje." Jardir dostal svou misku a bylo mu dovoleno chodit na začátek fronty. Žádný chlapec, dokonce ani Hasik, si na něj nic nedovolil, ale Jardir cítil v zádech jejich záštiplné pohledy. Raději by se o jídlo rval, i s rukou v sádře, než aby ty pohledy snášel, ale *dama'ting* nařídila. Když nebude jíst dobrovolně, tak mu kaprálové tu kaši bez váhání nacpou do krku násilím.

„Dostaneš se z toho?" zeptal se Abban, když jedli na svém obvyklém místě.

Jardir přikývl. „Zlomené kosti srůstem zesílí."

„Radši bych si to neověřoval," zamumlal Abban. Jardir jen pokrčil rameny. „Alespoň že zítra začíná Ubývání," dodal Abban. „Můžeš pobýt pár dní doma."

Jardir se podíval na sádru a sevřel ho stud. Tohle před matkou a sestrami neutají. Sotva měsíc v *šaraji* a už jim udělal ostudu.

Ubývání bylo třídenní období kolem novoluní a říkalo se, že v tu dobu je Nieina moc nejsilnější. Chlapci na *Hannu Paš* trávili tyto dny doma s rodinou, aby mohli otcové své syny vidět a připomínat si, za co v noci bojují.

Jenže Jardirův otec byl mrtev. Ostatně Jardir tak jako tak pochyboval, že by naplnil jeho srdce pýchou. Když přišel domů, tak se matka Kadži-

va o jeho zranění slůvkem nezmínila, ale jeho mladší sestry její ohleduplnost postrádaly.

Mezi *nie'šarúmy* si Jardir zvykl chodit jen v bidu a sandálech. Mezi sestrami zahalenými od hlavy po paty v hnědých hábitech, které odhalovaly jen ruce a obličej, se cítil nahý a navíc neměl jak schovat sádru.

„Co se ti stalo s rukou?" vyzvídala nejmladší sestra Hanya, sotva dorazil.

„Zlomil jsem si ji při výcviku," odtušil Jardir.

„Jak?" zajímala se Imisandre, nejstarší sestra, která byla Jardirovi nejbližší, a položila mu ruku na zdravou paži.

Její soucitný dotek, kdysi pro Jardira balzám, teď jen znásobil hanbu desetkrát. Odtáhl se. „Zlomil jsem si ji při výuce *šarusahku*. Nic to není."

„Kolik kluků na tebe bylo?" zeptala se Hanya a Jardir si vzpomněl, jak jednou na bazaru zmlátil dva starší kluky za to, že se jí jeden posmíval. „Vsadím se, že nejmíň deset."

Jardir se zachmuřil. „Jeden," odsekl.

Hošva, jeho prostřední sestra, potřásla hlavou. „Musel mít alespoň deset stop." Jardirovi se chtělo řvát.

„Přestaňte bratra otravovat!" zasáhla Kadživa. „Prostřete mu u stolu a nechte ho na pokoji."

Hanya sundala Jardirovi sandály a Imisandre mezitím vytáhla lavici v čele stolu. Žádné polštáře neměli, ale položila mu na dřevo čisté plátno, aby měl na čem sedět. Po měsíci sezení na zemi v *šaraji* mu i to připadalo jako přepych. Hošva rychle nanosila oprýskané hliněné misky a Kadživa jim do nich naložila z kouřícího hrnce.

Jardirova rodina jídala večer většinou jen prostý kuskus, ale Kadživa s příděly podpory šetřila a na Ubývání do něj vždycky přidala zeleninu a koření. O tomto Ubývání, jeho prvním od *Hannu Paš*, měl Jardir v misce navíc dokonce i pár tvrdých kousků neurčitého masa. Tolik jídla naráz Jardir už hezky dlouho neviděl. Vonělo mateřskou láskou, ale Jardir zjišťoval, že má pramalý hlad a ještě menší, když si všiml, že v miskách matky a sester kousky masa chybí. Přinutil se to spolykat, aby matku neurazil, ale skutečnost, že musí jíst levačkou, jeho stud ještě znásobila.

Po jídle se modlili jako rodina, dokud z minaretů Šarika Hory nezaznělo volání oznamující soumrak. Evejský zákon nařizoval, aby po volání z minaretů Šarika Hory sešly všechny ženy a děti dolů.

Dokonce i Kadživina ubohá vepřovicová chatrč měla chraněné sklepení, které se zavíralo zevnitř na závoru a odkud se v případě průlomu

šlo do Podměstí, rozsáhlé sítě propojených jeskyní pod celým Pouštním Kopím.

„Jděte dolů," nařídila Kadživa jeho sestrám. „Chci si s vaším bratrem promluvit o samotě." Dívky poslechly a Kadživa pokynula Jardirovi do rohu, kde viselo otcovo kopí a štít.

Jako vždy mu připadalo, že na něj ty zbraně zpytavě shlížejí. Sádra ho ostudně tížila, ale bylo tu něco, co ho tížilo ještě víc. Podíval se na matku.

„Dama Chevat říkal, že si táta před smrtí nevydobyl žádnou čest," řekl.

„Pak dama Chevat neznal tvého otce tak jako já," odpověděla Kadživa. „Mluvil jen pravdu a nikdy na mne nezvedl ruku ve zlosti, i když jsem mu porodila tři dcery po sobě. Vždycky jsem chodila s outěžkem a vždycky jsme si měli čím naplnit břicha." Zahleděla se Jardirovi do očí. „V těchto věcech tkví čest stejně tak jako v zabíjení *alagai*. Zopakuj si to na slunci a pamatuj na to."

Jardir přikývl. „Budu."

„Teď nosíš bido," pokračovala Kadživa. „To znamená, že už nejsi malý chlapec a nemůžeš jít s námi dolů. Musíš počkat u dveří."

Jardir přikývl. „Já se nebojím."

„Možná bys měl," podotkla Kadživa. „Eveja nám říká, že o Ubývání kráčí po povrchu Aly Alagai Ka, otec démonů."

„Ani ten by nedokázal proniknout přes válečníky z Pouštního Kopí," prohlásil Jardir.

Kadživa vstala a sundala Hoškaminovo kopí ze zdi. „Možná že ne," souhlasila a vložila mu zbraň do zdravé levačky, „ale kdyby přece, bude na tobě, abys ho udržel dál od našich dveří."

Ohromený Jardir si zbraň vzal, Kadživa mu pokynula na rozloučenou a sešla za jeho sestrami dolů. Jardir se okamžitě přesunul ke dveřím, rovně jako svíčka u nich stál celou noc a stejně tak i dvě noci další.

„Budu si muset vyhlédnout nějakou oběť," prohlásil Jardir, „protože až mi *dama'ting* sundá sádru, tak se budu muset zařadit zpátky do fronty na jídlo."

„Společně to zvládneme," odvětil Abban, „stejně jako předtím."

Jardir zavrtěl hlavou. „Když mi budeš pomáhat, budou si myslet, že jsem slabý. Musím jim ukázat, že jsem po uzdravení silnější než předtím, jinak se stanu terčem pro kohokoli."

Abban přikývl a zadumal se. „Budeš muset vrazit do fronty blíž, než jsi byl původně, ale zase ne tak blízko, aby to dráždilo Hasika a jeho kumpány."

„Uvažuješ jako kupec," podotkl Jardir.

Abban se usmál. „Vyrostl jsem na bazaru."

Několik dalších dní bedlivě sledovali frontu a očima brousili poblíž středu, kde Jardir čekával předtím, než byl zraněn. Tamní chlapci byli v *šaraji* o pár let déle a byli mnohem statnější než on. Vyhlédli si případné oběti a začali je pečlivě sledovat během výcviku.

Výcvik probíhal víceméně stejně jako předtím. Při běhu přes překážky držela Jardirovi ruku znehybněnou tvrdá sádra, při výcviku s kopím a sítí ho kaprálové nechali házet levičkou. Žádného zvláštního zacházení se mu nedostalo a ani by si to nepřál. Řemen nedopadal na jeho záda o nic méně často než předtím a Jardir to bral s povděkem a bolest přijímal s vědomím, že každá rána ostatním chlapcům dokazuje, že navzdory svému zranění nezeslábl.

Týdny míjely a Jardir na sobě pilně pracoval; při každé příležitosti si procvičoval *šarukin* a v duchu si ho ještě opakoval večer co večer, když odplouval do spánku. Ke svému překvapení zjistil, že dokáže levačkou házet a bít stejně dobře jako pravačkou. Protivníky mlátil dokonce i sádrou a záchvat bolesti přijímal jako závan horkého pouštního větru, který se přežene a zmizí. Věděl, že až mu *dama'ting* sádru rozřeže a sundá, tak si tím zraněním jen polepší.

„Jurim, řekl bych," usoudil nakonec Abban večer před tím, než Jardirovi sundali sádru. „Je vysoký a silný, ale rychle zapomíná, co se naučil, a snaží se své protivníky porazit hrubou silou."

Jardir přikývl. „Snad. Je pomalý, a kdybych ho srazil k zemi, tak se nikdo neozve, ale myslel jsem spíš na Šandžata." Bradou ukázal na štíhlého chlapce ve frontě hned před Jurimem.

Abban zavrtěl hlavou. „Nenech se ošálit tím, že je menší. Šandžat nestojí před Jurimem bezdůvodně. Rukama a nohama mrská jako bičem."

„Ale nemá vybroušené pohyby," namítl Jardir. „A když mine, převáží se."

„Což je vzácné," varoval ho Abban. „Máš větší šanci porazit Jurima. Moc nevybírej, ať nepřebereš."

Když se druhý den vrátil Jardir z pavilónu *damy'ting*, bylo už pozdní dopoledne a chlapci už se seřadili do fronty na kaši. Jardir zhluboka nabral dech, protáhl si pravici, vrazil dovnitř a napochodoval rovnou do-

prostřed fronty. Abban už zaujal své místo o kousek dál vzadu a dle dohody mu pomáhat nebude.

Ten nejslabší velbloud přitahuje vlky, slyšel v duchu otce a ta prostá rada ho obrnila proti strachu.

„Padej dozadu, mrzáku!“ vyjel na něj Šandžat, když uviděl, že se Jardir blíží k němu.

Jardir se tvářil, že to neslyší, a silou vůle vykouzlil na tváři šťastný úsměv. „Everam na tebe shlédne se zalíbením za to, že jsi mi držel místo,“ sdělil mu.

Šandžat na něj nevěřícně vytřeštil oči; měl na Jardira tři roky navrch a byl o poznání statnější. V prvním okamžiku zaváhal a Jardir využil příležitosti, žduchl do něj a vyšťouchl ho z fronty.

Šandžat zakopl, ale byl rychlý a neztratil půdu pod nohama, jen zvířil oblaka prachu, jak se snažil chytit balanc. Než se zase srovnal, mohl mu sice Jardir klidně podrazit nohy a srazit ho k zemi, jenže na to, aby rozptýlil všechny klevety, že ho zranění oslabilo, mu pouhé vítězství nestačilo.

Ozval se nadšený výskot, fronta na kaši se stočila kolem nich. Šandžat ztratil vyjevený výraz, tvář se mu zkrabatila vzteky, vyrazil do odvety.

Jardir se vlnil jako tanečnice, aby se vyhnul prvním Šandžatovým ranám, které byly opravdu tak rychlé, jak ho Abban varoval. Ale nakonec se Šandžat dle očekávání rozmáchl k pádné ráně, která vyšla naprázdno a převážila ho; Jardir ukročil doleva, shýbl se pod pěstí a pravým loktem udeřil Šandžata do ledvin jako kopím. Šandžat zaječel bolestí a proklopýtal kolem něj.

Jardir se otočil jako blesk, otočku protáhl do dalšího zásahu loktem do Šandžatových zad a poslal ho na zem. Po týdnech sádry měl ještě ruku hubenou a bledou, ale cítil, že teď jsou kosti opravdu silnější, přesně jak říkala *dama'ting*.

Ale Šandžat chytil Jardira za kotník, podtrhl mu nohy, zalehl ho a už se rvali v prachu, kde měl Šandžat díky své váze a delšímu dosahu navrch. Chytil Jardira zezadu kolem krku a jeho pravá pěst, ještě přiražená levou rukou, se Jardirovi zaryla do průdušnice.

Svět začal černat a Jardir začínal mít strach, jestli si nevzal příliš velké sousto, ale přijal ten pocit stejně jako bolest; odmítal se vzdát. Tvrdě kopl za sebe, drtivá rána zasáhla Šandžata mezi nohy, vyrazila z něj vytí a donutila ho povolit škrtící chvat. Jardir se mu vykroutil, otočil se a zůstal přilepený tělo na tělo, protože takhle měly Šandžatovy rány menší sílu i tam, kde vůbec na Jardira dosáhl. Pak začal Jardir zasazoval tvrdé

rány do každého zranitelného místa – očí, krku, břicha – a pomalu, lopotně se propracovával Šandžatovi za záda.

Konečně se dostal do té správné polohy, kde mohl chytit staršího chlapce za pravačku a zkroutit mu ji za záda, a celou váhou, oběma koleny na něj zezadu nalehl. Když ucítil, že loket znehybněl, zapřel si jeho paži o rameno a vší silou zapáčil.

„Aaaaau!“ zanaříkal Šandžat a Jardir věděl, že nejjednodušší by teď bylo zlomit mu ruku tak, jako to provedl Hasik jemu.

„Tys mi tu držel místo, že?“ zeptal se hlasitě Jardir.

„Já tě zabiju, ty kryso!“ zaječel Šandžat. Volnou rukou bušil do prachu, kroutil se, mlátil sebou, ale Jardira shodit nedokázal.

„Řekni to!“ vyjel na něj Jardir a zapáčil mu ruku ještě výš. Cítil, jak se paže napíná, a věděl, že už o moc víc nevydrží.

„To bych radši šel do Nieiných bezedných hlubin!“ zaječel Šandžat.

Jardir pokrčil rameny. „Zlomené kosti srůstem zesílí. Užij si pobyt u *damy'ting*.“ Zapáčil ještě víc a ucítil, že kost praskla a svaly se potrhaly. Šandžat spustil zmučený řev.

Jardir pomalu vstával a pátravě si prohlížel shromážděné chlapce, jestli proti tomu někdo něco má, ale i když viděl mnoho vytřeštěných pohledů, nezdálo se, že by se někdo chystal Šandžata pomstít. Šandžat zůstal ležet v prachu a vyl bolestí.

„Z cesty!“ řval kaprál Kaval a už se tlačil skrz dav. Podíval se na Šandžata, pak na Jardira. „Přece jen máš ještě naději, chlapče,“ utrousil. „Zpátky do fronty, všichni,“ zařval, „nebo vám ten kotel s kaší vylijeme do žumpy!“ Chlapci se rychle hrnuli na svá místa, ale Jardir v tom zmatku zamával na Abbana a ukazoval mu, ať se zařadí za něj.

„Hej!“ zařval Jurim, další ve frontě, ale Jardir ho jen zpražil pohledem a Jurim se stáhl a udělal Abbanovi místo.

Kaval kopl do Šandžata. „Na nohy, kryso! Nohy zlomené nemáš, takže nečekej, že tě k *damě'ting* odneseme, když tě přepral poloviční kluk!“ Popadl Šandžata za zdravou ruku, vytáhl ho na nohy a vlekl ho ven, do ranhojičského pavilónu. Chlapci ve frontě na něj posměšně hulákali a pískali.

„Já to nechápu,“ poznamenal Abban. „Proč se prostě nevzdal?“

„Protože je to bojovník,“ řekl Jardir. „Vzdal bys to ty, kdyby tě napadli *alagai*?“

Abban se při té představě otřásl. „To je něco jiného.“

Jardir zavrtěl hlavou. „Ne, není.“

Nedlouho poté, co Jardir odložil sádru, začali Hasik a pár dalších starších chlapců trénovat na zdech Labyrintu. O rok později odložili v Labyrintu bida a ty, kteří to přežili, mezi nimi i Hasika, bylo vídat, jak si pyšně vykračují po cvičišti v nové černi a navštěvují velký harém. Jako všichni *dal'šarúmové* měli pak už s *nie'šarúmy* společného co nejméně.

Čas utíkal Jardirovi rychle, dny splývaly do nekonečné smyčky. Dopoledne poslouchal *damu*, který velebil lesk a slávu Everama a kadžijského kmene. Dozvídal se o dalších krasijských kmenech, proč jsou podřadné a proč jsou především Madžáhové slepí k Everamovým pravdám. *Dama* hovořil i o jiných krajích, o zbabělých *chinech* na severu, kteří se vzdali kopí, žijí jako *chaffité* a třesou se strachy před *alagai*.

Jardir nebyl nikdy spokojen s jejich místem ve frontě na kaši a pořád se snažil dostat dopředu, kde byly misky plnější. Napadal chlapce před sebou, jednoho po druhém je odesílal do *dama'tingského* pavilónu a Abbana táhl ve svých šlépějích. Než bylo Jardirovi jedenáct, už byli na začátku fronty; předběhli i několik starších chlapců a všichni se jim obloukem vyhýbali.

Odpoledne trávili na výcviku nebo běhali jako cvičné terče pro *dal'šarúmské* sítníky. V noci lehával Jardir na studené kamenné podlaze v *kadži'šaraji*, napínal sluch, aby slyšel zvuky *alagai'šaraku*, a snil o dni, kdy snad i on stane mezi muži.

Během výuky *damové* postupně vybírali některé chlapce na zvláštní výcvik a vysílali je na cestu, kde obléknou bílou. Ti opustili *kadži'šaraj* a už je nikdy nikdo neviděl. Jardirovi se této cti nedostalo a nijak mu to nevadilo. Rozhodně netoužil trávit své dny mžouráním do starobylých svitků a provoláváním chvály Everamovi. On byl zrozen pro kopí.

Větší zájem projevovali *damové* o Abbana, který uměl číst a psát, jenže jeho otec byl *chaffit* a s tím se prostě nemohli smířit, i když hanba se přísně vzato z otce na syny nepřenášela.

„Raději bojuj," řekl nakonec *dama* Abbanovi a dloubl ho do rozložité hrudi. Abban si většinu své hmotnosti uchoval, ale vytrvalým tuhým výcvikem ztvrdlo sádlo na svaly. Vskutku se z něj stával hrůzu nahánějící bojovník a i on si oddechl úlevou, když se vyjasnilo, že nebude povolán nosit bílou.

Jiní chlapci, příliš slabí nebo pomalí, byli z *kadži'šaraje* vyloučeni jako *chaffité* a museli se nadosmrti vrátit k hnědým dětským šatům. To byl daleko horší osud, pro rodinu pohana to znamenalo konec nadějí na ráj.

Ti, kdo měli duši válečníka, se často raději dobrovolně přihlásili ke štváčům, kteří v Labyrintu poštívají démony a lákají je do pastí. Byl to krátký život, ale přinášel čest a vstup na nebesa těm, kdo by byli jinak zatraceni.

Ve dvanácti bylo Jardirovi poprvé dovoleno podívat se na Labyrint. Kaprál Keran vzal nejstarší a nejsilnější *nie'šarúmy* nahoru na velkou chraněnou hradbu. Třicet strmých stop pískovce shlíželo na démonské honbiště, kde kdysi dávno, když byla Krasia ještě mnohem lidnatější, stávala celá městská čtvrť. V okrsku zbylo plno pozůstatků po starodávných chatrčích a spousta menších pískovcových zdí, dvacet stop vysokých, do nichž byly vytesané chrany. Některé byly hodně dlouhé a klikaté, jinde zůstaly jen samostatné stěny nebo rohy, a to všechno dohromady tvořilo labyrint prošpikovaný maskovanými lapacími jámami, určenými k odchytu a uvěznění *alagai* do ranního slunce.

„Hradba pod vašima nohama," poučil je Keran a dupl, „zaštiťuje naše ženy a děti, a dokonce i *chaffity*," odplivl si přes zeď, „před *alagai*. Ostatní zdi," máchl rukou přes nekonečné zákruty Labyrintu, „drží *alagai* v pasti s *námi*," zaťal pěst. Jeho očividná pýcha nakazila všechny chlapce. Jardir si představoval, jak s kopím a štítem v ruce probíhá Labyrintem, a duchem se vznášel v oblacích. Na tomto písku nasáklém krví ho čeká sláva.

Kráčeli po vrcholku široké zdi až k dřevěnému mostu, který se dal obrovskou klikou zvednout. Tudy se scházelo dolů na jednu labyrintovou zeď. Všechny byly pospojované kamennými oblouky nebo tak blízko u sebe, aby stačilo přeskočit. Zdi uvnitř Labyrintu byly užší, místy ani ne stopu silné.

„Vrcholky zdí jsou pro starší válečníky zrádné," poučoval je Keran, „samozřejmě kromě pozorovatelů." Pozorovatelé byli *dal'šarúmové* z kmene Krevachů či Nandžijů. Byli to lezci a každý si nosil okovaný žebřík dvanáct stop dlouhý. Žebříky se daly pospojovat nebo používat samostatně a pozorovatelé byli tak mrštní, že při přehlížení bitevního pole dokázali vestoje balancovat na vrcholku neopřeného žebříku. Krevašští pozorovatelé byli podřízeni kadžijskému kmeni, nandžijští Madžáhům.

„Příští rok budete k ruce krevašským pozorovatelům, kluci," sdělil jim Keran. „Budete sledovat pohyby *alagai*, hlásit je *dal'šarúmům* dolů do Labyrintu a vyřizovat vzkazy *kai'šarúmům* a zpět."

Zbytek dne strávili běháním po vrcholcích zdí. „Musíte znát každý coul Labyrintu stejně dobře jako svoje kopí!" pokřikoval Keran za běhu. S bujarými výkřiky skákali rychlí a čiperní *nie'šarúmové* ze zdi na zeď

a jako šipky přebíhali přes malé klenuté mosty. Jardir s Abbanem výskali radostí.

Ale mohutná Abbanova postava se na tak vratký běh nehodila a tak na jednom úzkém mostě uklouzl a upadl. Jardir po něm střemhlav skočil, chtěl ho chytit za ruku, ale nestihl to. „Nie, pohlť mě!“ zaklel, když o sebe jejich prsty lehce zavadily a jeho přítel spadl.

Těsně předtím, než se Abban rozplácl na zemi, krátce zakvílel a Jardir i z výšky dvaceti stop viděl, že má zlomené nohy.

Hýkavý chechot za ním zněl jako velbloudí řev. Jardir se obrátil a za sebou uviděl Jurima, který se smíchy plácal do kolen.

„Abban je spíš velbloud než kočka!“ ječel Jurim.

Jardir zachrčel a zaťal pěst, ale než se stačil rozmáchnout, objevil se kaprál Keran. „Myslíš si, že výcvik je nějaká zábava?“ vyjel na něj. Než se Jurim stačil nadechnout k odpovědi, popadl ho Keran za bido a mrštil s ním za Abbanem. Jurim celých dvacet stop pádu vřískal, dopadl, jen to žuchlo, a zůstal nehybně ležet.

Kaprál se obrátil k ostatním chlapcům. „*Alagaiʻšarak* není žádná legrace. Lépe, když všichni zemřete tady, než abyste zostudili své bratry za noci.“ Chlapci o krok ucouvli a přikývli.

Keran se obrátil k Jardirovi. „Teď to utíkej oznámit kaprálu Kavalovi. On pro ně pošle muže, kteří je odnesou k *damĕʻting*.“

„Bylo by rychlejší, kdybychom je tam odnesli sami,“ troufl si Jardir s vědomím, že Abbanův osud možná závisí na drahocenných minutách.

„Jen mužům je dovoleno vstoupit do Labyrintu, *nieʻšarúme*,“ sjel ho Keran. „Ať už jsi pryč, než budou *dalʻšarúmové* nuceni odnést tři.“

Když si toho večera po kaši přišla s kaprálem Keranem promluvit *damaʻting*, ochomýtal se Jardir tak blízko, jak se jen odvážil, a špicoval uši, aby slyšel její tichý hlas.

„Jurim má několik zlomenin a došlo k silnému vnitřnímu krvácení, ale zotaví se,“ sdělila kapráloví klidně, jako by neprobírala nic podstatnějšího než barvu písku. Závoje skryly všechen výraz. „Abban má mnohočetné zlomeniny nohou. Bude zase chodit, ale už asi ne běhat.“

„Bude schopen boje?“ otázal se Keran.

„Na takové soudy je příliš brzy,“ odpověděla *damaʻting*.

„V takovém případě bys ho měla rovnou zabít,“ usoudil Keran. „Lepší mrtvý než *chaffit*.“

Dama'ting na něj varovně vztyčila prst a kaprál ucouvl. „Není na tobě rozhodovat o tom, co se bude dít v *dama'tingském* pavilónu, *dal'šarúme*," zasyčela.

Kaprál okamžitě sepjal ruce jako při modlitbě a poklonil se tak hluboko, divže vousem nezametal podlahu.

„Prosím *damu'ting* za odpuštění," kál se. „Nechtěl jsem urazit."

Dama'ting přikývla. „Jistě. Jsi přece *dal'šarúmský* kaprál a úspěchy tvých svěřenců zmnoží tvou slávu, až budeš po smrti sedět mezi Everamovými nejctěnějšími."

„*Dama'ting* mi lichotí," zamumlal Keran.

„Přesto," pokračovala *dama'ting*, „ti jen prospěje, když si připomeneš, kde je tvé místo. Požádej damu Chevata, aby ti uložil pokání. Dvacet ran *alagaiským* ocasem by mělo stačit."

Jardir se zajíkl. *Alagaiský* ocas byly ty nejbolestivější důtky – tři čtyřstopé kožené řemeny propletené po celé délce kovovými ostny.

„*Dama'ting* je milosrdná," zamumlal Keran, pořád v hlubokém předklonu. Jardir prchl dřív, než ho zahlédnou a začne jim vrtat hlavou, co asi slyšel.

„Tady nemáš co dělat," zasyčel Abban, když Jardir podlezl pod chlopní *dama'tingského* pavilónu. „Jestli tě tu nachytají, zabijou tě."

„Chtěl jsem jen vědět, jak se ti vede," řekl Jardir. Byla to vcelku pravda, ale oči bedlivě propátrávaly stan v marné naději, že by třeba zase mohl spatřit Ineveru. Od toho dne, kdy si zlomil ruku, jako by se po ní slehla zem, ale Jardir na její krásu nezapomněl.

Abban se podíval na zpřerážené nohy, pevně ovázané tvrdnoucí sádrou. „Já nevím, jestli mi ještě někdy bude dobře, kamaráde."

„Nesmysl," prohlásil Jardir. „Zlomené kosti srůstem zesílí. Ani nemrkneš a budeš zase zpátky na hradbách."

„Možná," povzdechl si Abban.

Jardir si skousl ret. „Zklamal jsem tě. Slíbil jsem ti, že tě chytím, kdybys padal. Přísahal jsem na Everamovo světlo."

Abban vzal Jardira za ruku. „A taky bys mě chytil, o tom nepochybuji. Viděl jsem, jak jsi skočil po mojí ruce. Nemůžeš za to, že jsem spadl. Já považuji tvou přísahu za splněnou."

Jardirovi vhrkly slzy do očí. „Znovu už tě nezklamu," slíbil.

A zrovna v tu chvíli vstoupila do jejich oddělení *dama'ting*; zničehonic

nehlučně vplynula dovnitř z hlubin pavilónu. Podívala se k nim a střetla se s Jardirovýma očima. Srdce mu zabušilo a strnulo, obličej ztuhl. Zdálo se mu, že na sebe hledí celé věky. Zpod neprůhledných bílých závojů se nedal vyčíst žádný výraz.

Nakonec ukázala hlavou ke chlopni u vchodu. Jardir přikývl, ani nemohl uvěřit, že má takové štěstí. Naposledy stiskl Abbanovi ruku a vystřelil ze stanu.

„Na hradbách narazíte na větrné démony, ale vy se s nimi utkávat nebudete," pravil Keran, přecházející před *nie'šarúmy*. „To bude povinností *dal'šarúmů*, jimž budete sloužit. Přesto je důležité, abyste své nepřátele znali."

Jardir seděl na svém obvyklém místě v popředí skupiny a pozorně poslouchal, ale zároveň si vedle sebe bolestně uvědomoval prázdné místo po Abbanovi. Jardir vyrostl s třemi mladšími sestrami, a v den, kdy přišel do *kadži'šaraje*, se seznámil s Abbanem. Osamělost mu byla cizí.

„*Damové* nám říkají, že větrný démon obývá čtvrtý plást Nieiných hlubin," poučoval chlapce Keran, když ukazoval kopím na náčrtek, nakreslený křídou na pískovcové stěně.

„Někteří, jako třeba ti nekňubové z madžáhského kmene, větrného démona podceňují, protože na rozdíl od písečného démona nemá silný krunýř," pokračoval, „ale nenechte se tím ošálit. Větrný démon je dál od Everamova zraku a je to netvor daleko nebezpečnější. I když nemá krunýř, hrot kopí po jeho kůži sklouzne a navíc létá tak rychle, že je těžké ho zasáhnout. Svými dlouhými drápy," špička kopí objela ohyzdné spáry, „vám utrhne hlavu dřív, než si ho vůbec všimnete, a ty zobákovité čelisti dokážou na jedno klovnutí odervat člověku obličej."

Obrátil se k chlapcům. „Tak. Jaké jsou jeho slabiny?"

Okamžitě vystřelila Jardirova ruka. Kaprál na něj kývl.

„Křídla," prohlásil Jardir.

„Správně," souhlasil Keran. „Křídla větrného démona jsou sice ze stejně tuhé blány jako kůže, ale jsou napnutá přes chrupavky a kosti a jsou tenká. Silný muž je dokáže kopím probodnout nebo je i odříznout, má-li ostrou dýku a leží-li netvor roztažený na zemi. Co dál?"

A znovu se jako první zvedla Jardirova ruka. Kaprál střelil očima po ostatních chlapcích, ale nikdo z nich ruku nezvedl. Jardir byl ze skupiny

nejmladší, nejméně o dva roky, ale všichni chlapci mu tady dávali přednost stejně jako ve frontě na kaši.

„Na zemi jsou nemotorní a pomalí," prohlásil Jardir, když na něj kaprál kývl.

„Správně," pravil Keran. „Když jsou větrní démoni přinuceni přistát, potřebují se rozběhnout nebo na něco vylézt a skočit, aby mohli zase vzlétnout. Těsné prostory Labyrintu jsou rozvrženy tak, aby jim to znemožnily. *Dal'šarúmové* na zdech se je budou snažit polapit do sítě nebo je odchytit těžkými bodly. Vaší povinností bude hlásit jejich polohu válečníkům na zemi."

Pátravě se na ně podíval. „Kdo mi dokáže říct, jaké je znamení pro ‚větrný démon dolů'?"

Vystřelila Jardirova ruka.

Trvalo tři měsíce, než se Abban s Jurimem znovu připojili k *nie'šarúmům*. Když se Abban vracel na cvičiště, zřetelně kulhal a Jardir se zamračil, když to uviděl.

„To tě ty nohy pořád ještě bolí?" zeptal se.

Abban přikývl. „Srostlé kosti jsou možná silnější," odtušil, „ale ne rovnější."

„Je ještě brzy," mínil Jardir. „Časem se to zahojí."

„*Inevera*," pravil Abban. „Kdo může vědět, co si Everam přeje?"

„Jsi schopen rvát se ve frontě na kaši?" zajímal se Jardir a bradou ukázal na kaprála, který přinášel kotel.

Abban zbledl. „Ještě ne, prosím," hlesl. „Jestli se mi nohy podlomí, tak budu chromý nadosmrti."

Jardir se zamračil, ale přikývl. „Jen ať to netrvá moc dlouho," utrousil, „aby tě ještě víc nezchromila nečinnost." Za řeči došli do čela fronty; ostatní chlapci před Jardirem ustupovali jako myši před kočkou a nechali jim první misky. Pár chlapců vrhlo zlostný pohled na Abbana, ale nikdo se neodvážil nic namítat.

Jurim takové štěstí neměl, ale Jardir hleděl na toho staršího chlapce spatra, dosud si pamatoval, jak hýkal smíchy, když Abban spadl. Jurim chodil trochu ztuhle, ale na jeho chůzi nebylo nic z toho kulhání, které poznamenalo Abbanův kdysi rovný krok. Chlapci ve frontě na kaši na něj vrhali nevraživé pohledy, ale Jurim si to rázoval rovnou na své obvyklé místo za Šandžatem.

„Tohle místo je obsazené, mrzáku," vyjel na něj Esam, další *nie'šarúm* pod Jardirovým velením. „Padej na konec fronty!" Esam byl vynikající rváč a Jardir ten střet sledoval s jistým zájmem.

Jurim se usmál a rozevřel dlaně, jako by prosil, ale Jardir viděl, jaký postoj zaujímají jeho nohy, a nenechal se ošálit. Jurim vyrazil, chytil Esama a stáhl ho na zem. Vmžiku bylo po všem a Jurim byl zpátky na místě, které mu patřívalo dřív. Jardir uznale přikývl. Jurim má duši válečníka. Jardir letmo zavadil pohledem o Abbana, který mezitím pořádal svou misku kaše a rvačku dočista zmeškal, a smutně potřásl hlavou.

„Nástup, krysy," zařval Kaval, když chlapci naskládali misky do komínků. Jardir šel okamžitě ke kaprálům a ostatní šli za ním.

„Co myslíš, o co jde?" zeptal se Abban.

Jardir pokrčil rameny. „Však oni nám to brzy řeknou."

„Zkouška mužnosti platí pro všechny," sdělil jim Keran. „Budete ji skládat během noci a my tak zjistíme, kdo z vás má duši válečníka a kdo ne." Abban zděšeně zalapal po dechu, zato Jardir překypoval vzrušením. Každá zkouška ho vynese o kus blíž k vytouženému černému kaftanu.

„Už několik měsíců nemáme zprávy z vesnice Bahy kad'Everam a obáváme se, jestli snad *alagai* neprolomili vesnické chrany," pokračoval Keran. „Pravda, Bahavané jsou *chaffité*, ale jsou to potomci Kadžiho a *Damaji* rozhodla, že je nemůžeme ponechat osudu."

„Tím chce říct, že nemůžeme ponechat osudu cenné hrnčířské zboží, které nám prodávají," zamumlal Abban. „Baha je domovem Dravaziho, mistra hrnčíře, jehož dílo je ozdobou každého paláce v Krasii."

„Ty myslíš jenom na peníze," zavrčel Jardir. „I kdyby to byli ti nejnižší psi na Ale, pořád jsou nekonečně výš než *alagai* a mělo by se jim dostat ochrany."

„Ahmanne!" zařval Kaval. „Chceš k tomu snad něco dodat?"

Jardir se postavil do pozoru, jako když práskne bičem. „Ne, kaprále!"

„Tak drž jazyk za zuby," sjel ho Kaval, „nebo ti ho vyříznu."

Jardir přikývl a Keran pokračoval. „Na týdenní pochod do Bahy se vydá padesát válečníků, všechno dobrovolníci, které povede dama Chevat. Vy jim budete k ruce, povezete výstroj, budete krmit velbloudy, vařit a brousit kopí." Podíval se na Jardira. „Ty budeš na této cestě Nie Ka, synu Hoškaminův."

Jardir vyvalil oči. Nie Ka, ‚první z nul', znamenalo, že Jardir je první z *nie'šarúmů* – už nejen ve frontě na kaši, ale i v očích kaprálů – a může ostatní chlapce sekýrovat a trestat dle libosti. Nie Ka nebyl jmenován už několik let, vlastně od té doby, co si Hasik vysloužil černou. Byla to ob-

rovská čest a nedávala se ani nepřijímala snadno, protože s mocí, kterou skýtala, přinášela také zodpovědnost. Za chyby ostatních chlapců se bude Keranovi a Kavalovi zodpovídat on a oni ho za ně budou také trestat.

Jardir se hluboce poklonil. „Je to pro mne čest, kaprále. Modlím se k Everamovi, abych nezklamal."

„To bys opravdu neměl, chceš-li si uchovat zdravou kůži," utrousil Kaval a Keran vzal kožený uzlovatý řemínek a uvázal ho Jardirovi kolem nadloktí jako symbol hodnosti.

Jardirovi se rozbušilo srdce. Byl to jen kožený řemínek, ale v tu chvíli mu připadal jako sama Kadžiho koruna. Myslel na to, jak o tom bude *dama* vyprávět mámě, až si za ním přijde pro týdenní podporu, a dmul se pýchou. Už začíná vracet ženám své rodiny čest.

A nejen to, navíc ještě opravdová zkouška mužnosti. Týdny putování za pusté noci. Uvidí *alagai* zblízka a konečně o svém nepříteli zjistí něco víc, než se lze naučit z křídových náčrtků na břidlicové tabulce nebo při letmém zahlédnutí v dálce za běhu po vršku zdi. Opravdu, toto je den nových začátků.

Když byli *nie'šarúmové* propuštěni, aby se rozešli po svých povinnostech, obrátil se Abban k Jardirovi, usmál se a šťouchl Jardira do nadloktí, do uzlovatého řemínku uvázaného kolem paže. „Nie Ka," řekl. „Zasloužíš si to, kamaráde. Brzy z tebe bude *kai'šarúm* a budeš velet v bitvě opravdovým válečníkům."

Jardir pokrčil rameny. „*Inevera*. Nechme zítřku, co jeho jest. Pro dnešek je dost na této poctě."

„Předtím jsi měl samozřejmě pravdu," dodal Abban. „Mé srdce někdy zahořkne, když vidím, jak se zachází s *chaffity*, a já jsem té hořkosti dal průchod nahlas. Bahavané si zaslouží naši ochranu a nejen to."

Jardir přikývl. „Já to věděl," řekl. „I já jsem mluvil zbrkle, kamaráde. Vím, že v tvém srdci je víc než jen kupecká chamtivost."

Stiskl Abbanovi rameno a oba se rozběhli za svými povinnostmi a přípravami na cestu.

Vyráželi v poledne, padesát kadžijských válečníků včetně Hasika, spolu s damou Chevatem, kaprálem Kavalem, dvojicí krevašských pozorovatelů a Jardirovou četou nejlepších *nie'šarúmů*. Několik nejstarších válečníků se střídalo v řízení zásobovacích vozů tažených velbloudy, ostatní pochodovali v čele konvoje pěšky skrz Labyrint k velké městské bráně.

Jardir a chlapci jeli přes Labyrint na zásobovacích vozech, aby neposkvrnili posvátnou půdu.

„Jen *damové* a *dal'šarúmové* mohou vložit nohu na krev svých bratří a předků," varoval je Kaval. „Jestli to uděláte, následky si přičtěte sami."

Ale jakmile byli z města venku, zabušil kaprál kopím na vozy. „Všichni ven!" zařval. „Pochodujeme na Bahu!"

Abban se nevěřícně podíval na Jardira. „To je týden cesty přes poušť a proti slunci nic než bido!"

Jardir seskočil z vozu. „Je to stejné slunce, které do nás pere na cvičišti." Ukázal na *dal'šarúmy* pochodující před zásobovacími vozy. „Buď rád, že máš jen bido," řekl. „Oni jsou v černé, která pohlcuje horko, a ještě každý z nich nese štít a kopí i pod kaftanem má těžkou zbroj. Když dokážou pochodovat oni, dokážeme to taky."

„Ale no tak, copak si po těch týdnech v sádře nechceš protáhnout nohy?" zeptal se Jurim, s jízlivým úšklebkem poplácal Abbana po rameni a seskočil dolů.

Ostatní *nie'šarúmové* je následovali a hned se všichni vydali na pochod. Jardir nahlas udával krok, aby drželi tempo s vozy a válečníky. Kaval se loudal za nimi a dohlížel na ně, ale velení nechával na Jardirovi. Jardir se dmul pýchou, že dostal od kaprála takovou důvěru.

Pouštní cesta, to byla jen dlouhá šňůra starodávných ukazatelů podél pásu udusané, ztvrdlé písčité hlíny. Všudypřítomný vítr je bičoval horkým pískem, který se sbíral na cestě a ztěžoval každý krok, slunce písek rozpalovalo, že pálil i skrz sandály. Ale přes to všechno pochodovali *nie'šarúmové*, otužení léty výcviku, bez stížností a Jardir na ně hleděl s pýchou.

Jenže rychle vyšlo najevo, že jim Abban nestačí. Koupal se v potu, na nerovném, nepevném povrchu kulhal čím dál zřetelněji, co chvíli zakopl. Jednou narazil do Esama, který ho vztekle odstrčil na Šandžata, Šandžat ho odstrčil zpátky a Abban ztěžka upadl na zem. Plival písek a ostatní chlapci se chechtali.

„Pohyb, krysy!" zařval Kaval a zabušil kopím o štít.

Jardir by Abbanovi nejraději pomohl na nohy, ale věděl, že tím by to jen zhoršil. „Vstávej!" vyštěkl na něj. Abban se na něj prosebně podíval, ale Jardir jen zavrtěl hlavou a pro jeho vlastní dobro Abbana nakopl. „Přijmi bolest a vstávej, hlupáku," zasyčel na něj hrubě, „nebo skončíš jako *chaffit*, tvůj otec!"

Bolest v Abbanových očích ťala, ale Jardir řekl pravdu. I Abban to věděl. Nabral dech, zvedl se a klopýtal za ostatními. Nějaký čas se držel,

ale pak začal znovu zaostávat, co chvíli do někoho narazil a ostatní ho strkali sem a tam. Bdělému Kavalovi to neuniklo, přidal do kroku a zařadil se vedle Jardira.

„Jestli nás bude zdržovat, chlapče," řekl, „tak vezmu řemen na tebe, všem pro výstrahu."

Jardir přikývl. „Jinak nemůžeš, kaprále. Já jsem Nie Ka." Kaval něco zahučel a nechal ho být.

Jardir šel k ostatním. „Jurim, Abban, na vozy," nařídil jim. „Zrovna jste byli propuštěni z *dama'tingského* pavilónu a nejste připraveni na celodenní pochod."

„Velbloudí chcanky!" zavrčel Jurim a zašermoval prstem Jardirovi před obličejem. „Já nepojedu na voze jako nějaká ženská jen proto, že s námi nějaký vepřožroutův syn nedokáže držet krok!"

Ještě to snad ani nedořekl, když po něm Jardir skočil. Popadl Jurima za zápěstí, zkroutil mu ruku a udeřil ho do ramene. Jurim neměl jinou možnost než se podvolit, aby mu Jardir ruku nezlomil, a ten úder ho srazil na zem. Jardir mu ruku nepustil, naopak, nohou přišlápl Jurimovi krk a ještě za ruku zatáhl.

„Pojedeš na voze, protože ti to tvůj Nie Ka nařizuje," sdělil mu nahlas, když začal Jurim brunátnět v obličeji. „Ještě jednou se zapomeneš a následky si přičti sám."

Než se Jurim zmohl na přikývnutí, byl v obličeji fialový, a když ho Jardir pustil, zoufale lapal po dechu. „*Dama'ting* nařídila, abyste šli každý den o kus dál, dokud nebudete plně při síle," zalhal Jardir. „Zítra budete pochodovat o hodinu déle." Chladně se podíval na Abbana. „Oba."

Abban horlivě přikývl a oba chlapci zamířili k vozům. Jardir se za nimi díval a modlil se, aby se Abban rychle zotavil. Nemůže ho chránit věčně.

Rozhlédl se po ostatních *nie'šarúmech*. Vyjeveně na něj zírali. Jardir zachrčel. „Nařídil jsem snad zastavit?" vyjel na ně. Chlapci se okamžitě vydali zase na pochod a Jardir udával dvakrát tak rychlejší tempo, dokud nedohnali zadní voj.

Přišla noc. Zatímco *damové* a jámoví chraničáři připravovali chranový kruh, Jardir poslal *nie'šarúmy* uvařit večeři a rozložit pokrývky. Než byl kruh hotový, slunce už zapadalo a démoni povstávali. Válečníci se rozestavěli po obvodu kruhu čelem ven a zvedli štíty a kopí do střehu.

Takhle blízko u města povstávali píseční démoni v plné síle. Vztekle syčeli a vrhali se na *dal'šarúmy*. Bylo to sice poprvé, co Jardir viděl *alagai* zblízka, ale hleděl na ně chladným, hodnotícím okem, bedlivě sledoval, jak vyrážejí do útoku a ukládal si jejich pohyby do paměti.

Jámoví chraničáři odvedli svou práci dobře, magie se blýskala a držela démony vně kruhu. Kde démoni narazili na chrany, tam *dal'šarúmové* zařvali a bodli kopím. Většina zásahů neškodně sjela po krunýři, ale pár přesných zásahů do oka nebo rozevřeného chřtánu uspělo a písečného démona zabilo. Válečníci to brali jako hru, v kratičkém záblesku magického světla se snažili o přesný zásah a smáli se a blahopřáli těm několika *dal'šarúmům*, jimž se to podařilo. Ti, kdo uspěli, šli večeřet, ti ostatní to zkoušeli dál. Démonů začínalo přibývat. Jardir si všiml, že Hasik byl mezi prvními, kdo si naplnili misku.

Podíval se na kaprála Kavala, který už také zabil svého démona a zrovna opouštěl kruh. Rudou noční roušku měl vytaženou přes obličej. Takhle ji Jardir viděl prvně. Zachytil kaprálův pohled, a když na něj Kaval kývl, přistoupil Jardir k němu a hluboce se poklonil.

„Kaprále," řekl, „toto není *alagai'šarak* tak, jak jsme se ho učili."

Kaval se rozesmál. „Tohle není vůbec žádný *alagai'šarak*, chlapče, to je jen hra, aby nám kopí nezrezivěla. Eveja nařizuje, aby se *alagai'šarak* bojoval jen na předem připravené půdě. Tady nejsou žádné démonské jámy, žádné labyrintové zdi ani úkryty či léčky. Byli bychom bláhoví, kdybychom opouštěli kruh, ale to ještě není důvod, abychom několika *alagai* neukázali slunce."

Jardir se znovu poklonil. „Děkuji, kaprále. Teď rozumím."

Hra pokračovala ještě několik hodin, až nakonec zbývající démoni usoudili, že v chranách žádná škvíra není, a začali obcházet kolem tábora nebo si dřepli z dosahu kopí a dívali se. V tu chvíli nastoupili válečníci s plnými břichy na stráž a jízlivě pokřikovali a posměšně pískali na ty, jimž se nezdařilo nic zabít a teď se šli najíst.

Když se všichni najedli, odebrala se polovina válečníků ke svým pokrývkám a druhá polovina stála jako sochy v kruhu kolem tábora. Po několika hodinách spánku první polovina vstala a své bratry vystřídala.

Příštího dne procházeli *chaffitskou* vesnicí. Jardir ještě nikdy žádnou neviděl, přestože v poušti bylo malých oáz mnoho. Nejčastěji se nalézaly na jihu a východě od města, kde tu a tam vyrážely ze země pramínky

vody a napájely malá jezírka, k nimž se často stahovali *chaffité*, kteří uprchli z města, ale dokud se živili sami a nežebrali u městských hradeb ani neokrádali projíždějící kupecké karavany, tak se *damové* vcelku ochotně tvářili, že to nevidí.

Byly tam i větší oázy, kde velké jezero znamenalo, že se tam mohla shromáždit i stovka či více *chaffitů*, za nimiž často přitáhly i ženy a děti. Těm *damové* věnovali jistou pozornost, neboť na jednotlivé oázy si stejně jako na městské prameny dělaly nárok jednotlivé válečné kmeny, které požadovaly od *chaffitů* robotu a odvody ve zboží za právo tam žít. Do vesnic nejblíž u města *damové* příležitostně zajížděli, všechny chlapce odváděli na *Hannu Paš* a nejkrásnější dívky do velkých harémů jako *dživy'šarúm*.

Vesnice, kudy procházeli, neměla žádné hradby, jen řady pískovcových monolitů po obvodu. Hluboko do kamene byly vytesané starodávné chrany. „Kde to jsme?" žasl nahlas Jardir za pochodu.

„Tato vesnice se nazývá Pískovec," sdělil mu Abban. „Žije tu přes tři sta *chaffitů*. Jsou známí jako jámoví psi."

„Jámoví psi?" podivil se Jardir.

Abban ukázal na obrovskou jámu v zemi, kterých bylo ve vesnici několik a kde bok po boku dřeli muži i ženy – lopatou, krumpáčem a pilou dobývali pískovec. Byli rozložití v ramenou a samý sval, úplně jiní než *chaffité*, které znal Jardir z města. Děti pracovaly rovněž, nakládaly káry a vodily velbloudy, kteří tahali kámen z jam. Všichni byli v hnědém, muži a chlapci měli hnědou vestu a čapku, ženy a dívky hnědé šaty, které ponechávaly jen málo prostoru pro fantazii – obličeje, paže a většinou i nohy zůstávaly holé.

„Jsou to silní lidé," poznamenal Jardir. „Podle jakého práva jsou ti muži *chaffité*? Jsou to snad všechno zbabělci? A co dívky a chlapci? Proč nejsou povoláni k sňatku nebo na *Hannu Paš*?"

„Jejich předkové si pravděpodobně za své *chaffitství* mohli sami, kamaráde," odtušil Abban, „ale tito lidé se jako *chaffité* narodili."

„To nechápu," prohlásil Jardir. „Nikdo se *chaffitem* nerodí."

Abban si povzdechl. „Já podle tebe myslím jen na hmotný prospěch, ale ty na něj možná naopak myslíš málo. *Damaji* potřebují kámen, který tito lidé těží, a zdravé otroky na těžkou práci. A tak nařizují *damům*, aby nechodili pro *chaffitské* děti."

„Čímž ty děti odsuzují k tomu, aby rovněž strávily život jako *chaffité*," usoudil Jardir. „Copak o to jejich rodiče stojí?"

„Rodiče se dokážou chovat prapodivně, když si muži přijdou pro jejich děti," utrousil Abban.

Jardir si vzpomněl na matčiny slzy, na nářek Abbanovy matky a nemohl nesouhlasit. „Ale stejně by z těchto mužů byli vynikající válečníci a z jejich žen skvělé manželky, které by rodily statné syny. Je to hrozné, koukat se na takové plýtvání."

Abban pokrčil rameny. „Zato když se někdo zraní, tak se na něj alespoň jeho bratři nevrhnou jako smečka vlků."

Ještě šest dalších dní putovali, než dospěli na vysoký sráz nad řekou, která živila Bahu kad'Everam. Na žádné další *chaffitské* vesnice už cestou nenarazili. Abban, jehož rodina obchodovala s mnoha vesnicemi, říkal, že je to proto, že podzemní řeka sice napájí mnoho oáz blízko města, jenže tak daleko na východ nezasahuje, a že většina vesnic leží právě podél toku řeky čili na jih od města, mezi Pouštním Kopím a dalekými jižními horami. Jardir o řece pod zemí v životě neslyšel, ale kamarádovi věřil.

Řeka pod nimi nebyla v pravém slova smyslu pod zemí, protože během času prorazila nesčetné vrstvy pískovce a hlíny a vymlela si údolí. Hluboko pod sebou viděli říční koryto, ale z takové výšky vypadala řeka jako pouhý pramínek.

Pochodovali po srázu na jih, až narazili na stezku, která vedla dolů do vsi a nebyla vidět, dokud nedošli až k ní. *Dal'šarúmové* zaduli na pozdravné rohy, ale nedočkali se žádné odpovědi a ani když sestupovali po příkré, úzké pěšině dolů na vesnickou náves, nikdo jim nevyšel vstříc. A dokonce ani ve vsi nebyli k nalezení žádní obyvatelé.

Vesnice Baha kad'Everam byla vybudovaná na římsách vytesaných do strmé skalní stěny. Nahoru vedlo klikaté, široké, kostrbaté schodiště, které se na každém stupni rozvětvovalo do teras s vepřovicovými domky. Nikde nebylo ani živáčka a dveřní závěsy líně povlávaly ve vánku. Jardirovi to připomnělo některé starší čtvrtě Pouštního Kopí. Jak obyvatelstva ubývalo, opuštěných čtvrtí přibývalo a zůstaly tam jen prázdné starobylé budovy jako svědkové dob, kdy bývalo Krasijců nesčetně.

„Co se to tu stalo?" podivil se Jardir nahlas.

„Copak to není jasné?" opáčil Abban. Jardir se na něj tázavě podíval.

„Přestaň zírat na vesnici a podívej se kolem," vyzval ho Abban. Jardir se obrátil a viděl, že řeka nevypadala jako pouhý pramínek jen díky výškovému klamu. Hladina stěží dosahovala do třetiny hlubokého koryta.

„Málo deště," poznamenal Abban, „nebo odklon vodního toku někde výš proti proudu. Nedostatek vody pravděpodobně obral Bahavany o ryby, na nichž byli závislí."

„To by ještě nevysvětlovalo vymření celé vesnice," namítl Jardir.

Abban pokrčil rameny. „Třeba se při poklesu hladiny voda zkazila, protože řeka byla mělčí a voda nabírala bahno z říčního dna. V každém případě, ať nemocemi nebo hlady, nebyli Bahavané schopni udržovat chrany." Ukázal na hluboké šrámy po drápech na vepřovicových zdech některých domků.

Za Jardirem přišel Kaval. „Prohledejte vesnici, jestli někdo nepřežil," nařídil mu. Jardir se poklonil, obrátil se ke svým *nie'šarúmům*, rozdělil je do dvojic a rozeslal je na jednotlivé stupně. Chlapci vystřelili po hrbolatém schodišti nahoru stejně svižně, jako když běhali po zdech v Labyrintu.

Rychle se ukázalo, že Abban měl pravdu. Skoro v každém domku byly stopy po démonech: šrámy po drápech na stěnách a nábytku, všude známky zápasu.

„Ale žádní mrtví," poznamenal Abban.

„Sežraní," utrousil Jardir a ukázal na cosi na podlaze, co vypadalo jako černý kámen, z něhož trčelo pár bílých kousků.

„Co je to?" užasl Abban.

„Démonské lejno," odtušil Jardir. „*Alagai* sežerou své oběti vcelku a kosti vykadí." Abban se chytil za ústa, ale stejně to nezvládl. Odběhl ke stěně místnosti, kde se vyzvracel.

Nahlásili své nálezy kaprálu Kavalovi, který přikývl, jako by na tom nebylo nic překvapivého. „Pojď za mnou, Nie Ka," vyzval Jardira a zamířil k damovi Chevatovi, který stál opodál s *kai'šarúmem*. Jardir ho následoval.

„*Nie'šarúmové* potvrzují, že nikdo nepřežil, *damo*," řekl Kaval. *Kai'šarúm* ho sice hodností převyšoval, ale Kaval byl kaprálem už hezky dlouho, jeho výcvikem pravděpodobně prošel každý válečník z výpravy včetně *kai'šarúma* a ne nadarmo se říkalo: Slovo rudé roušky má větší váhu než slovo roušky bílé.

Dama Chevat přikývl. „*Alagai* tuto půdu prokleli, když prolomili chrany a uvěznili duše mrtvých *chaffitů* na tomto světě. Slyším ve vzduchu jejich nářek." Vzhlédl ke Kavalovi. „Zastihlo nás Ubývání. První dva dny a noci věnujeme přípravě vesnice a modlitbám."

„A třetí noc Ubývání?" zeptal se Kaval.

„O třetí noci uspořádáme *alagai'šarak*," odvětil Chevat, „čímž vysvětí-

me půdu a osvobodíme *chaffitské* duše, aby se mohly znovu vtělit s nadějí na lepší kastu."

Kaval se uklonil. „Jistěže, *damo*." Podíval se nahoru na schodiště, na domky zabudované do skalní stěny a na rozlehlé nádvoří pod útesem, které vedlo dolů na říční břeh. „Tady budou hlavně hlinní démoni," usoudil, „i když pár větrných a písečných se tu pravděpodobně taky najde." Obrátil se ke *kai'šarúmovi*. „S tvým svolením pošlu *dal'šarúmy* na nádvoří vykopat chraněné démonské jámy a na schody vybudovat úkryty pro muže na číhané, kteří budou nahánět *alagai* z útesu dolů do jam, kde je necháme čekat na slunce."

Kai'šarúm přikývl a kaprál se obrátil na Jardira. „Ať *nie'šarúmové* vynosí z domů všechno haraburdí, z kterého by se daly postavit zátarasy." Jardir přikývl a obrátil se k odchodu, ale Kaval ho ještě chytil za loket. „Dohlédni, ať nedochází k žádnému kořistění," zdůraznil mu. „Všechno musí být odevzdáno jako oběť na *alagai'šarak*."

„My dva budeme vyklízet první stupeň," sdělil Jardir Abbanovi.

„Sedmička je šťastnější číslo," namítl Abban. „Ať ten první vyklidí Jurim se Šandžatem."

Jardir nedůvěřivě zavadil pohledem o Abbanovu nohu. Abban nakonec zvládl držet s nimi na pochodu krok, ale kulhání nezmizelo a Jardir ho často zahlédl, jak si nohu masíruje, když si myslí, že ho nikdo nevidí.

„Říkal jsem si, že výstup na první stupeň by byl snazší, když se ti ta noha ještě pořádně nezahojila," namítl.

Abban si založil ruce v bok. „Příteli, tys mě ranil!" prohlásil. „Jsem zdráv jako ten nejskvostnější velbloud na bazaru. Měl jsi pravdu, když jsi mne nutil den co den překonávat sám sebe, výstup na sedmý stupeň mi jen prospěje."

Jardir pokrčil rameny. „Jak chceš," řekl, vydal pokyny ostatním *nie'šarúmům* a pustili se do zlézání schodů.

Nepravidelné kamenné schody v Baze byly vytesány přímo do strmé skalní stěny a na nejzatěžovanějších místech byly vyztuženy pískovcem a hlínou. Někde byly hluboké sotva na mužskou nohu, jinde se muselo udělat k dalšímu schodu i několik kroků. Hrbolatý kámen svědčil o kolech mnoha těžkých vozů tažených nákladními zvířaty. Schody na každém stupni měnily směr a větvily se do cestiček k domkům na příslušné římse.

Nedošli nijak vysoko a už Abban supěl a na kulatém obličeji perlil pot. Kulhání se zhoršilo a na pátém stupni s každým krokem bolestivě zasykl.

„Možná jsme toho na jeden den ušli dost," zkusil to Jardir.

„Nesmysl, kamaráde," odvětil Abban. „Jsem…" zasténal a vydechl, „… silný jako velbloud."

Jardir se usmál a poplácal ho po zádech. „Ještě z tebe uděláme válečníka."

Konečně dolezli na sedmý stupeň. Jardir se obrátil a vyhlédl přes nízkou zídku. Hluboko pod nimi ohýbali *dal'šarúmové* hřbet a krátkými lopatkami hloubili široké démonské jámy. Jámy byly umístěné hned na kraji nádvoří, takže démon shozený právě z té zídky, přes kterou se Jardir díval, by dopadl rovnou dovnitř. Jardirem projel záchvěv vzrušení z nadcházející bitvy, i když ani jemu, ani žádnému jinému *nie'šarúmovi* nebude dovoleno bojovat.

Obrátil se k Abbanovi, ale jeho příteli byl výhled zjevně lhostejný, jelikož už šel po terase dál.

„Měli bychom začít vyklízet budovy," křikl za ním Jardir, ale Abban ho asi neslyšel a cílevědomě se belhal dál. Jardir ho dohnal právě v okamžiku, kdy se zastavil před obrovským klenutým vchodem, vzhlédl, podíval se na symboly vytesané do klenby a spokojeně se usmál.

„Sedmý stupeň, já to věděl!" zvolal. „Stejně jako počet pilířů mezi nebesy a Alou."

Jardir se podíval na symboly. „Takovéhle chrany jsem v životě neviděl," poznamenal.

„Tam nejsou vytesané chrany, ale slova," objasnil mu Abban.

Jardir se na něj zvědavě podíval. „Jako ta, co jsou napsaná v Eveje?"

Abban přikývl. „Píše se tu: Tady, sedm stupňů od Aly, na počest Toho, kdo je Vším, sídlí skromná dílna mistra Dravaziho."

„Toho hrnčíře, o kterém jsi mluvil," vzpomněl si Jardir. Abban přikývl a šel odhrnout pestrobarevný závěs, který visel přes vchod, ale Jardir ho chytil za ruku a otočil si ho tváří k sobě.

„Takže kvůli cti bolest neuneseš, ale kvůli zisku ano?" vyjel na něj.

Abban se usmál. „Já jsem jen praktický, kamaráde. Čest ti nic nevynese."

„Na nebesích ano," namítl Jardir.

Abban si odfrkl. „Nebesa nám matky a sestry neobléknou." Vytrhl se Jardirovi a vstoupil do dílny. Jardirovi nezbylo než jít za ním a vzápětí do něj narazil, protože Abban zůstal stát hned za vchodem. Čelist mu poklesla úžasem.

„Celá zásilka, a nepoškozená," zašeptal. Do očí mu vstoupil chtivý lesk. Jardir sledoval jeho pohled a rovněž vytřeštil oči. Tam, úhledně vyrovnaná, stála ta nejnádhernější keramika, jakou kdy viděl. Byla jí plná místnost – krajáče, vázy a poháry, lampy, talíře a mísy. Všechno pomalované jasnými barvami, zlacené, polévané, vypálené do zářivého lesku.

Abban si vzrušeně zamnul ruce. „Máš ty vůbec představu, jakou to má cenu, kamaráde?" zeptal se.

„Je to jedno," odtušil Jardir. „Není to naše."

Abban se na něj podíval jako na naprostého tupce. „Jsou-li majitelé mrtví, není to krádež, Ahmanne."

„Oloupit mrtvého je horší než krádež," namítl Jardir. „Je to znesvěcení."

„Znesvěcením by bylo naházet celoživotní dílo mistra umělce na hromadu trosek," prohlásil Abban. „Tady je spousta jiného harampádí, které se dá použít na zátarasy."

Jardir si keramiku zadumaně prohlížel. „Tak dobrá," řekl nakonec. „Necháme to tady. Nechť to vypráví o řemeslné dovednosti tohoto největšího z *chaffitů*, aby mohl Everam shlédnout na jeho dílo a převtělit jeho duši do vyšší kasty."

„K čemu vyprávět příběhy Everamovi, když je vševědoucí?" opáčil Abban.

Jardir zaťal pěst a Abban o krok ucouvl. „Nebudu poslouchat žádné rouhání proti Everamovi," zavrčel. „Ani od tebe ne."

Abban pokorně vztáhl ruce. „Nemyslel jsem to nijak rouhavě. Jen jsem si říkal, že by snad Everam tu keramiku viděl v *damajském* paláci zrovna tak dobře jako v této zapomenuté dílně."

„To je možné," připustil Jardir, „ale Kaval řekl, že se na *alagai'šarak* musí obětovat všechno, což znamená, že tohle taky."

Abban střelil očima po Jardirově pěsti, stále výhrůžně zaťaté, a přikývl. „Jistěže, kamaráde," souhlasil. „Ale pokud máme opravdu vzdát čest tomuto velkému *chaffitovi* a poručit jeho duši nebesům, využijme jeho nádherné krajáče k vynášení hlíny z démonských jam, které právě kopou *dal'šarúmové*. To zapojí keramiku do přípravy *alagai'šaraku* a Everamovi to ukáže Dravaziho cenu."

Jardir se uklidnil, pěst klesla, prsty se rozevřely. Usmál se na Abbana a přikývl. „To je skvělý nápad." Vybrali nejvhodnější kousky na tu práci a snesli je zpátky do tábora. Zbytek nechali úhledně vyrovnaný tak, jak ho našli.

Jardir se pustil do práce stejně jako všichni ostatní, bitevní pole na *alagai'šarak* už se začínalo rýsovat a dva dny a noci utekly jako nic. Každé noci se uchýlili do kruhů, bedlivě pozorovali démony a plánovali. Z hromad trosek se na terasovitých vesnických římsách stal labyrint s chráněnými výklenky, které *dal'šarúmové* využijí jako úkryty, odkud budou moci vyrážet a nahánět *alagai* po svazích do démonských jam nebo je chytat do sítí na tak dlouho, aby je stihli uvěznit v přenosných kruzích. I skladiště zásob na všech stupních byla opatřena chranami; v nich budou čekat *nie'šarúmové*, připravení dodat válečníkům další kopí nebo síť.

„Budete dřepět za chranami, dokud si vás někdo nezavolá," sdělil Kaval důrazně nováčkům, „a když budete muset ven, tak budete co nejrychleji a co nejkratší cestou přebíhat z jednoho chráněného prostoru do druhého, dokud se nedostanete k cíli. Kryjte se za zdmi, běhejte shrbení, využívejte každičký kousek úkrytu." Znovu a znovu si museli chlapci procházet nouzový labyrint, aby v případě potřeby dokázali najít chráněné výklenky i poslepu. Válečníci sice zapálí velké hranice, aby viděli na boj a zahnali chlad pouštní noci, ale v labyrintu stejně zůstanou velké oblasti stínu, ve všem všudy výhodné pro démony, kteří vidí i potmě.

Zanedlouho už slunce zapadalo a Jardir s Abbanem čekali ve skladišti na třetím stupni. Útes stál strmou stěnou k východu a chlapci se dívali, jak se jeho stín dlouží, halí říční údolí a rozlézá se po protější skalní stěně jako inkoustová skvrna. A ve stínu v údolí začali povstávat *alagai*.

Z hlíny a pískovce prosakovala mlha a hutněla do démonických tvarů. Jardir s Abbanem jako uhranutí sledovali nádvoří o třicet stop níž, osvětlené obrovskými hranicemi, na které *dal'šarúmové* naházeli všechno hořlavé z Bahy. A tam teď povstávali démoni.

Teprve nyní Jardir plně pochopil, co jim *damové* celé ty roky vykládají. *Alagai* jsou vředy, skryté před Everamovým světlem. Celá Ala by byla Stvořitelovým rájem, nebýt této odporné zhouby. Byl zhnusen do morku kostí a věděl, že by s radostí dal život za jejich vyhubení. Pevně svíral jedno náhradní kopí, která měli ve výklenku, a v duchu si maloval den, kdy bude moci spolu se svými *dal'šarúmskými* bratry lovit *alagai*.

Abban ho zatahal za ruku a Jardir se obrátil. Kamarád mu rozklepaným prstem ukazoval na terasovou zídku jen o pár stop dál. Po celé terase se zvedala mlha a tam, na zídce, se zrovna utvářel větrný démon. Zhmotňoval se přikrčený, se složenými křídly. Ani jeden z nich ještě nikdy nebyl démonovi tak blízko, ale zatímco v Abbanovi ten pohled vyvolal očividnou hrůzu, v Jardirovi probudil jen vztek. Sevřel kopí

pevněji a uvažoval, jestli by na toho netvora dokázal zaútočit a srazit ho ze zdi dolů do jedné démonské jámy dřív, než se plně zhmotní.

Abban sevřel Jardirovi loket tak silně, až ho to začalo bolet. Jardir se po něm ohlédl a shledal, že mu Abban hledí přímo do očí.

„Nebuď hlupák," řekl mu Abban.

Jardir se podíval zpátky na démona, ale v tu chvíli se *alagaiské* drápy odlepily od pískovcové zídky, netvor slétl dolů do tmy a Jardirovy úvahy ztratily smysl. Pak cosi zapleskalo, větrný démon se vznesl nahoru, a když obloukem přelétal kolem nich, jeho obrovská křídla zastínila hvězdy.

Nedaleko se zhmotnil oranžový hlinný démon, stěží rozpoznatelný od vepřovicové zídky, k níž se tiskl. Tento démon byl malý a podsaditý, ne větší než malý pes, ale přesto skrznaskrz zabiják, samý sval a spár, se silným, šupinatým pancířem. Tupá hlava se zvedla, netvor zavětřil. Kaval je učil, že hlinný démon dokáže prorazit hlavou skoro cokoli, kámen roztříští a kalenou ocel promáčkne. Teď byli očitými svědky jeho síly, protože démon zaútočil na ně a udeřil hlavou do chran u výklenku. Body nárazu utkaly stříbrnou magickou pavučinu, která hlinného démona odhodila, ale okamžitě se vrhl na chrany zas. Drápy se zaryly do skalní stěny, hlava bušila do chran jako kladivo, vzduchem se šířilo magické vlnění.

Jardir popadl kopí a vrazil ho démonovi do chřtánu tak, jak to vídal u *dal'šarúmů* na cestě přes poušť. Jenže démon na něj byl moc rychlý a chytil hlavici do zubů. Kovový hrot se zprohýbal jako hrnčířská hlína, démon pohodil hlavou a vyrval Jardirovi kopí z ruky; divže ho přitom taky nevytáhl z chraněného výklenku. Pak jen švihl hlavou a roztočené kopí odlétlo přes zeď do tmy.

Z výklenku o kus dál na terase sledoval tu šarvátku Hasik. Byl přidělen na stanoviště štváče a brzy vyběhne ven, aby odvedl démony do záhuby.

„Ještě jedno kopí zahodíš, ty kryso," zařval – jeho sykavky i po těch letech pořád ještě hvízdaly – „a já tě hodím přes zeď za ním!" Jardir se mohl hanbou propadnout. Poklonil se, stáhl se hlouběji do výklenku a čekal na rozkazy.

Krevašští pozorovatelé se dokázali na žebřících dostat z jednoho stupně na druhý během několika vteřin. Shora obhlédli bitevní pole, dali znamení *kai'šarúmovi*, ten zadul na šarácký roh a tanec započal.

Hasik okamžitě vyskočil ze svého výklenku a začal ječet a poskakovat, aby upoutal pozornost okolních démonů. Jardir to uchváceně pozoroval. Ať si myslel o Hasikovi cokoli, tak jeho čest neznala hranic.

Několik hlinných démonů ho uvidělo, zavřísklo a už se hnali za ním. Jejich krátké, silné nohy dokázaly vyvinout děsivou rychlost, ale Hasik to ustál bez bázně a hany a dal se na útěk, teprve když byli skoro u něj. Pádil kolem prvních zátarasů dopředu, k úkrytu pro zálohu. Když běžel kolem Jardira, tak po něm ze zdi u výklenku skočil hlinný démon, ale Hasik se jen potočil v pase a zvedl štít a nejenže útok odrazil, ale ještě naklonil štít tak, že magie odhodila démona přes zeď. Netvor vřískal celou dobu pádu dolů do jámy – první úlovek té noci.

Hasik se tryskem vřítil do labyrintu z trosek. Na to, jak byl mohutný, kličkoval mezi zátarasy neuvěřitelně rychle a mrštně. Už zmizel Jardirovi a Abbanovi z očí, ale ještě ho uslyšeli, jak řve „*Óót*!“, když dobíhá k úkrytu s číhajícími válečníky. Bylo to tradiční volání štváčů, oznamující *dal'šarúmům* na číhané, že se *alagai* blíží.

Ozvaly se výkřiky, objevily se záblesky magie – ukrytí válečníci se vrhli na nic netušící démony. Nocí se rozlehl *alagaiský* vřískot a z toho zvuku Jardira mrazilo v zádech. Toužil také přinutit démony, aby vřískali bolestí. Jednoho dne…

Zrovna když se zasnil, vyhoupl se přes zídku přímo před ně jeden pozorovatel, Aday. Dvanáctistopé žebříky stačily právě tak dosáhnout na zídku z jednoho stupně na druhý.

Za silný kožený řemen uvázaný kolem zápěstí vytáhl Aday žebřík za sebou nahoru a chtěl si ho jít přesunout, aby mohl vylézt na další stupeň, ale zavrčení shora ho zastavilo. Vzhlédl zrovna v okamžiku, kdy na něj skočil hlinný démon.

V Jardirovi se napjaly všechny svaly, ale nemusel si dělat starosti. Pozorovatel byl rychlý jako had, jen stočil žebřík napříč a zadržel démona na vzdálenost paže dřív, než *alagai* stihl udeřit. Pak čistě kopl skrz příčky a srazil netvora na terasu na zem.

Než se stačil hlinný démon vzpamatovat, poodběhl Aday o několik stop dozadu a nastavil mezi ně celých dvanáct stop žebříku. Démon po něm skočil znovu, ale Aday ho chytil mezi bočnice, zvedl žebřík, pootočil ho a snadno toho malého démona přehodil přes zeď. V několika vteřinách měl žebřík zase postavený.

„Doneste pár kopí tlačné gardě na nádvoří,“ křikl na ně, když pádil nahoru na další stupeň. Jeho ruce se příček ani nedotkly.

Jardir popadl dvě kopí a Abban udělal totéž, ale Jardir na něm viděl, jak se bojí. „Drž se těsně u mě a dělej to, co já,“ řekl kamarádovi. „Tohle se nijak neliší od toho, co jsme nacvičovali celý den.“

„Až na to, že teď je noc," odtušil Abban, ale šel za ním. Jardir se rozhlédl na obě strany a pak tryskem vyrazil k Hasikovu výklenku, přikrčený za zídkou, aby ho nezpozorovali větrní démoni kroužící vysoko nad vesnicí.

Podařilo se jim dostat do výklenku a odtud po schodech dolů na nádvoří. *Dal'šarúmové* házeli hlinné démony přes terasové zídky tak rychle, že pršeli shora jako déšť, ale úkryty pro zálohy byly rozmístěné promyšleně, takže většina *alagai* padala rovnou do nouzových démonských jam. A ten zbytek včetně písečných démonů, kteří se zhmotnili přímo na nádvoří, nahnala do jam tlačná garda kopími a štíty. Kolem ústí a dna každé jámy byly zatlučené jednosměrné chranové kolíky, takže *alagai* mohli dovnitř, ale nikoli ven. *Alagaiský* krunýř sice válečnická kopí probodnout nemohla, ale mohla otravovat, postrkovat, popohánět a všeobecně zahánět škobrtající, couvající *alagai* přes okraj jámy dolů.

„Kluci! Kopí!" řval Kaval a Jardir uviděl, že se mu při boji s písečným démonem zlomilo kopí vejpůl. Ale Kavala to zjevně nezaskočilo, točil zlomeným ratištěm tak rychle, že z něj byla vidět jen rozmazaná šmouha a přitom zasahoval démona do ramenních a kyčelních kloubů a nedovolil mu chytit rovnováhu či najít pevnou půdu pod pařáty kdekoli jinde, než kam ho chtěl zahnat. A pořád postupoval dál a dál, hladké obrátky přidávaly ranám na síle, zapojoval do boje i štít a vytrvale tlačil démona blíž a blíž k okraji jámy.

Jenže i když od tohoto démona kaprálovi očividně nic nehrozilo, z teras padali pořád další a další a zlomené kopí ho zdržovalo zrovna ve chvíli, kdy potřeboval démona vyřídit rychle.

„*Ačá*!" zvolal Jardir a hodil mu nové kopí. Na ten výkřik vrazil Kaval zlomené ratiště démonovi do chřtánu, v hladké otáčce, která ho vynesla rovnou zpátky do útoku, chytil nové kopí a zaútočil. Písečný démon vmžiku spadl s vřískotem do jámy.

„Co tam tak stojíte!" zařval Kaval. „Předat a zpátky na své stanoviště!" Jardir přikývl a už byl v běhu. Podobně s Abbanem dodali kopí dalším válečníkům.

Když jim kopí došla, obrátili se a zamířili zpátky ke schodům nahoru, ale ještě k nim ani nedoběhli, když za nimi něco žuchlo. Jardir se ohlédl. Hlinný démon se převalil zpátky na nohy a rozzuřeně pohodil hlavou. Tlačná garda byla daleko a v Abbanovi s Jardirem viděl snadnou kořist.

„Do úkrytu pro zálohu!" zařval Jardir a ukázal na malý chraněný výklenek, kde se schovávala tlačná garda do chvíle, než začali shora padat

démoni. Hlinný démon už se na ně hnal, chlapci se dali do běhu a Abbanovi se v té hrůze dokonce podařilo Jardira předběhnout.

Ale jen pár kroků od bezpečí se Abbanovi podlomila noha. Vykřikl, upadl a bylo jasné, že nestihne vstát včas.

Lopotně se snažil zvednout, ale Jardir ještě přidal, skočil po něm, strhl ho zpátky na zem, hlavní nápor dopadu vzal na sebe, oba je převalil a setrvačnost pohybu využil k dokonalému *šarusahkovému* vrhu, kterým poslal Abbanovo mohutné tělo přes těch posledních pár stop do úkrytu.

Jakmile Abbana odmrštil, padl Jardir naplocho na břicho. Démon dle předpokladu sledoval pohyb a skočil po Abbanovi, ale už narazil jen na chrany.

Než se hlinný démon z nečekaného nárazu vzpamatoval, Jardir rychle vyskočil na nohy, ale démon ho okamžitě zpozoroval a co hůř, stál mezi ním a bezpečím za chranami.

Jardir neměl žádnou zbraň ani síť a věděl, že na volném prostranství je démon rychlejší. Na okamžik propadl panice, pak se mu vybavila slova kaprála Kerana.

Alagai neznají lstivost, učil je kaprál. *Jsou sice silnější a rychlejší než vy, ale mozek mají jako natvrdlý pes. Odhalí své úmysly v zárodku a zmate je i ta nejprostší finta. Nikdy neztrácejte hlavu a vždycky se dožijete svítání.*

Jardir naznačil, že chce vyrazit k nejbližší démonské jámě, vzápětí rychle zahnul a místo k jámě pádil do schodů. Čistě popaměti kličkoval mezi troskami a zátarasy, neztrácel čas hledáním toho, co hlava už znala. Démon vřískal a hnal se za ním, ale Jardir už mu nevěnoval jedinou myšlenku, soustředil se jen na cestu před sebou.

Konečně se v dohledu objevil Hasikův výklenek. „*Óót*!“ zaječel Jardir, aby oznámil démona za sebou. Může se tam ukrýt a Hasik by mohl démona dovést do pasti.

Jenže výklenek byl prázdný. Hasik musel zrovna odlákat jiného démona a teď bojuje u úkrytu pro zálohu.

Jardir věděl, že by se mohl ve výklenku ukrýt, jenže co s tím démonem? V nejlepším případě unikne z honbiště, v nejhorším zčistajasna skočí na nějakého válečníka nebo *nie'šarúma* a vyřídí ho dřív, než si ten nebožák uvědomí, co se děje.

Sklonil hlavu a pádil dál.

V nouzovém labyrintu se mu podařilo získat před hlinným démonem maličký náskok, ale když se v dohledu objevil úkryt pro zálohu, byl mu ten netvor pořád ještě v patách.